

Naročnina

za državo SHS:

na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 30

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 60

v inozemstvu 80

SLOVENEK

S tedensko prilogo „Ilustrirani Slovenec“

Cene inseratov:Enostolpna petilna vrsta
mali oglasi po Din 1'50 in
Din 2'—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2'50,
veliki po Din 3'— in 4'—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izvenredno
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Poštšina plačana v polovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništva telefon 50, upravnništva 528.**Političen list za slovenski narod.**Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.549 (za inserate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.**Doslednost g. Pucelja.**

»Kmetijski list« prinaša skupščinski govor g. poslanca Pucelja ob nastopu nove vlade. Prebrali smo ga in zdaj še-le vemo, zakaj je šel v tabor RR pobirati drobtinice in zakaj je že tudi s ponosom in veseljem glasoval za nove dvanajstine finančnega ministra, ki bodo Sloveniji dalje nalagale vse te neznosne dosežke davke in povrh še nove davke, ki jih je g. Pucelj mesec prej na protestnem shodu proti davčni preobremenitvi Slovenije označil kot krivične in sramotne.

To je torej storil g. Pucelj zato, ker so mu njegovi volivci dali mandat, da podpre tisto vlado, ki je prvič že sama na sebi sporazum, drugič pa nudi popolno sigurnost, da more izvesti sporazum. Nova vlada, tako je povedal g. Pucelj, ki je sedaj tu, ima moč in po mojem prepričanju tudi zaslobo v ljudstvu, ima moč in silo, da izvede sporazum, ker si je našla to nalogo. To so spoznali naši volivci in nam dali mandate, da takšno vlado podpremo.

Dobesedno tako se je izrazil g. Pucelj, saj pravi njegov list, da objavlja njegov govor po pravniški zapisnici, torej je vse do piščice res tako rekel. Ali bodo volivci g. Pucelja debelo gledali, ko bodo to brali? Ko se jim takrat, ko so volili g. Pucelja, niti sanjalo ni, da bo enkrat vlada RR, da bodo radičevci zavrgli svoj republikansko-federalistično-autonomistični program in sprejeli monarhistično-unitaristično-centralistični vidovdanski sistem, da bodo zapustili zvezo, ki se je borila za srbsko-hrvaško-slovenski narodni sporazum in šli sklepati separatni mir z radikali potom polne kapitulacije pred režimom, kakor ga je v naši državi uvedla vlada PP, in ko so ti slovenski volivci »kmetijski« vendar dali g. Pucelju svoje glasove za to, da se bo tudi on zavzemal za avtonomijo Slovenije, za odpravo centralističnega režima, za osvoboditev slovenskega ljudstva od strahovitih davčnih polipov, ki izsesava njegovo gospodarsko moč, za resničen, pošten in pravičen sporazum med Slovenci, Hrvati in Srbi, ki bi odpravil dosežke nesrečne razmere, ozdravil ves naš bolehlavi državni organizem in nam vsem življenje v tem našem lepem in vsakemu nas dragem skupnem domu napravil zadovoljno in prijetno. Dali so torej g. Pucelju njegovi volivci mandat proti vladi PP, da bi pomagal to vlado zrušiti — on pa je storil ravno nasprotno: udinjal se je vladi, ki je izpremenila samo firmo, ki pa bo v vsem in slehernem nadaljevala delo vlade PP.

Razumemo g. Pucelja. On si je mislil: Kar je Radić lahko storil, to tudi jaz lahko storim. Saj tudi Radić ni vprašal svojih volivcev, če jim je to prav, kar je zbarantal z radikali; pa tudi meni tega ni treba. In tako je sledil g. Pucelj le vzgledu g. Radića in ne povprašavi svojih volivcev, ali to odobravajo ali ne, zavrgel program, za katerega je dobil mandat, in s ponosom in veseljem stopil v službo vlade RR, češ, na ta način se bodo dale doseči za Slovence vsaj kakšne drobtine. V resnici pa je mož že s tem, da je glasoval za dvanajstine, pomagal vzeti Slovincem zadnje drobtine!

Ker je pa naravno vsa slovenska javnost nad to čudovito sposobnostjo g. Pucelja, izpreminjati voljubno svoje barve, to je nad tem političnim kameleonstvom, silno ostrmel, je g. Pucelj s še čudovitejšo spretnostjo v svojem govoru tej slovenski javnosti dokazal, da je črno pravzaprav rdeče, in da to ni kameleonstvo, če danes centralist, ko je bil včeraj avtonomist, in če danes glasuje za davke, proti katerim je včeraj protestiral, ampak je to samo dosledna in v popolnem soglasju z njegovo stranko stoječa in od njegovih volivcev vnaprej odobrena politika: kajti on, g. Pucelj, ima mandat delati za sporazum. In ker je vlada RR nastala iz sporazuma in ima moč, da izvede sporazum, zato mora on to vlado podpirati, ne glede na to, kakšen je ustroj te vlade in kakšen je njen program, ne glede na to, ali je ta vlada za Slovenijo dobra ali ne in ali bomo Slovenci kaj od nje imeli ali ne.

Sicer je res, da ta vlada RR ne predstavlja slovensko-hrvaško-srbskega sporazuma, a to njemu, g. Pucelju, nič mar — on je za sporazum; sicer je res, da ta vlada RR predstavlja nadaljevanje sistema in režima, ki ravno Slovenijo najbolj ubija, to njemu, g. Pucelju, nič mar — on je za sporazum; sicer je res, da je ta vlada RR v svoji deklaraciji slovenski

narod popolnoma prezrla in proglasila režim srbsko-hrvaškega dualizma v državi Srbov, Hrvatov in Slovencev, to njemu, g. Pucelju, nič mar — on je za sporazum; sicer je res, da se ta vlada RR ni ustvarila na načelu sporazuma med Srbi, Hrvati in Slovenci, in res je tudi, da ona takega sporazuma sploh nima ne v vidu ne v cilju in da o tem tudi v svojem programu nič ne govori, a to njemu, g. Pucelju, nič mar — on je za sporazum. On je sploh v vsem in povsod samo za sporazum in je samo za to dobil mandat od svojih volivcev. Za kateri in kakšen sporazum, ali s Slovenci ali brez Slovencev, centralističen ali avtonomističen, to je čisto postranska stvar. On je pod vsakim pogojem za sporazum in za sporazum pod vsakim pogojem.

In zato je on, g. Pucelj, sporazumar, ne pa drobtinar, kot mu to očitajo »klerikalci« in

»žerjavovci«. Ker če bi bil res drobtinar, potem bi se bil pri proračunski debati zavzel vsaj za kako drobtinico za Slovenijo in ne bi bil s ponosom in veseljem glasoval za vladine dvanajstine, ki bodo Slovincem pobrale zadnje drobtine. Drobtinarji so »klerikalci«, ki so glasovali proti dvanajstinam, ker finančni minister ni hotel koncedirati niti tistih drobtin, ki so jih oni zahtevali.

In tako mora vsak človek, če je količikaj pravičen, izprevideti in priznati, da se je g. Pucelju njegov dokaz, da njegov vstop v radičevski klub ni nikakršno kameleonstvo in da je on s svojo politiko ostal sam sebi zvest in dosleden, imenitno posrečil. Čestitamo mu! In spričo tega prepričevalnega njegovega dokaza obžalujemo, če smo mu kdaj očitali kameleonstvo, in konstatiramo, da je g. Pucelj v politični doslednosti prekosil celo g. Radića.

Napeto razmerje med radičevci in radikali.

Belgrad, 30. julija. (Izv.) Novi zavezniki na vladi si ne zaupajo, radičevci zamerijo radikalom, da vzdržujejo prijateljske stike z vsemi opozicijskimi strankami, zamerijo jim nadalje, da zavlačujejo imenovanje državnega podtajnika in da o tem, da dobi Stjepan Radić in ostalo vodstvo svoje mandate, ne marajo razgovarjati. Radikali stoji na stališču, da se Stjepanu Radiću in dr. Mačku in ostalim tovarišem ne sme dati imuniteta, ker se boje, da bi jo zlorabili. Pač pa so nekateri radikali, teh

je pa malo zato, da bi se dalo Stjepanu Radiću ministarstvo brez portfelja, toda proti temu je bil Pašić, dokler je še bil v Belgradu. Radikali zopet s strani Radića neradi čujejo, da je treba tudi med Srbi zbuditi zemljoradniško akcijo po zgledu Stambolijskega v Bolgariji. Bolijo se, da bi se v ministristvu za agrarno reformo in za gozde in rude postopalo proti Srbom, posebno v prečanskih krajih. Takša ljubezen med novimi zavezniki ni baš velika in za konsolidacijo najboljšje jamstvo.

Velik uspeh dr. Korošca.

Belgrad, 30. julija. (Izv.) Na današnji seji pred glasovanjem o dvanajstinah je vstal fin. minister ter predlagal, da se iz novega naknadno predloženega amandementa črta določba: Na davke, ki jih plačujejo družbe, ki so obvezane javnemu polaganju računov, se morejo na ozemlju cele države nalagati in plačevati občinske in mestne doklade od 1. avgusta 1925 največ do 100% drž. davkov, okraji okrožja in oblasti pa največ do 50%. S tem je preprečen atentat na naše občine, ki bi se bil gotovo izvedel, če bi ne bili poslanci Jugosl. kluba stali na straži. Dr. Korošec ima za svoj nastop pri fin. ministru, radi katerega je bil

od Pucelja surovo nahruljen, sijajno zadoščenje.

Ko je nocoj med govorom posl. Škobernetu nek poslanec Jugosl. kluba posredoval pri fin. ministru, naj še kaj več odneha pri davkih, je fin. minister izjavil: »Saj sem umaknil določbe glede doklad, kar je zahteval dr. Korošec. V vsem pa Vam ne morem ustreči.« Za sluga poslancev SLS je, da so v zadnjem hipu opozorili hrvatske poslance, kaj so prejšnji večer na zborovanju večine soglasno sprejeli. Vsi so se ustrašili posledic in so morali podpirati zahteve poslancev SLS.

Pucelj in Kelemina glasovala za dvanajstine.

Belgrad, 30. julija. (Izv.) Danes so bile sprejete dvanajstine za avgust—september. Zanje sta glasovala slovenska poslanca Ivan Pucelj in Prepeluhov poslanec Kelemina. Dr. Žerjav sploh ni glasoval. S tem je Pucelj-Pre-

peluhova stranka odobrila pobiranje vseh davkov in izrazila zaupanje vladi, v kateri se dijo izraziti neprijatelji slovenskega naroda, kakor sta Uzunović in Trifunović.

Vladna večina sprejela dvanajstine.

Belgrad, 30. julija. (Izv.) Danes se je nadaljevala v skupščini kritika vladne finančno-gospodarske politike. Popoldne je bila končana razprava o prvem delu dvanajstin. Govoril je posl. Demetrović, sam, dem. Nato so prešli na glasovanje. Za dvanajstine so glasovali radikali in radičevci, med njimi Pucelj in Kelemina.

Popoldne se je nadaljevala debata o drugem delu dvanajstin. Prvi je govoril Ranković. Kakor vsi predgovorniki je obsodil finančno in gospodarsko politiko sedanje vlade. Za njim je govoril zemljoradnik Moskovljević. Ostro je nastopil proti izdajstvu Pucelja in splošno demagogijo, ki jo pod firmo seljstva uganja Radićeva stranka med kmeti, njeni zastopniki pa so pokazali tendenco, ki je odločno protikrimska. Proti njemu so radičevci zelo vpili in protestirali, vsled česar mu je predsednik vzel besedo.

GOVOR POSL. ŠKOBERNETA.

Za njim je govoril v imenu Jugosl. kluba poslanec Josip Škobernet. Izvajal je:

»Pred vsem moram protestirati proti temu, da se naše narodno in državno gospodarstvo vrši vedno na podlagi fiktivnega proračuna in na podlagi dvanajstin, ki so le kopija lanskega proračuna. Povsod v vseh državah je videti veliko varčevanje in zmanjševanje potreb, pri nas pa so izdatki vedno večji. Nalagajo se novi davki, ki jih težko prenašamo, ker je naša država kmetijska, ki jo tvori delavno ljudstvo. V gospodarski in fin. politiki moramo iti za tem, da se pomaga delavnemu ljudstvu do tega, da more primerno

živeti, se prosto razvijati in napredovati. Toda za tako narodu in državi potrebno in koristno politiko vlada nima razumevanja.

Režim obdavi delavce, šteti pa milijonarje.

Poslanec našteva posamezne postavke sedanjih dvanajstin in jih kritizira. Namesto pomoči in zaštite delavnega ljudstva se nalagajo novi davki od zaslužka ročnega dela. Posl. navaja borbo Jugosl. kluba proti temu davku in omenja posebno dr. Gosarjev predlog. Zahteva od fin. ministra, da v tem zadnjem trenutku ta davek odpravi. To je najkrivičnejši davek. Delavcem zaslužek odtrgovati in zadrževati je vnebovpijoča krivica, katero je treba takoj odpraviti. Ako hočejo državne dohodke povečati, naj obdavi korupcioniste in večkratne milijonarje, kateri so si na nepošten način pridobili svoje imetje. Nje naj se obdavi, ker lahko plačajo. Slovinci izkoriščajo, kakor bi bila kolonija, katero je treba čim bolj pritisniti in potlačiti. Vsled zgrešene in škodljive finančne politike je nastal zastoj v izvozu. Gospodarji ne morejo dobiti denarja za vsakdanje gospodarske potrebe, niti ne za plačevanje visokih davkov. Kmetje in obrtniki se zadolžujejo in ponujajo posestva na prodaj. Trgovci napovedujejo konkurze. Pri vsem tem pa fin. minister še predlaga nove dvanajstine in povišuje davke.

Za Slovenijo ni denarja.

Poslanec obširno opisuje prometne razmere in pravi, da za ceste in železnice v Sloveniji ni nobenega denarja. Po zakonu določene podpore okrajnim zastopom in za vzdrževanje starih in novih cest, katere je država

dolžna dati od denarja, ki ga je pri nas dohela, ne daje okrajnim zastopom nič več. Zahteva naš denar nazaj, ki ga vlada po krivici zadržuje, da se morejo začeti gradbe novih oziroma preje započeti potrebnih cest in popravila starih cest. Pred več leti se je pričela graditi nova potrebna cesta Sv. Urban—Prevorje—Lesično. Vsled premajhnih sredstev se cesta ne more dograditi. Zahteva, da se vstavi tozadeven predlog v dvanajstine. Vicinalna železnica Grobelno—Rogatec, ki je pod državno upravo, še do danes ni prevedena in njeni tarifi še niso izenačeni. Ravno tako je potrebno, da se začne z graditvijo železnice Novo mesto—Kočevje in Kočevje—morje. Stroški zato ne bi bili preveliki, železnice pa bi imele toliko dohodkov, da bi se lahko same vzdrževale.

Ogromno obdavčenje slovenskega ljudstva. — Žerjav, Pivko in Pucelj pa glasujejo za nove davke.

Vse pravične predloge pa fin. minister odklanja, kakor tudi poslanci narodne večine. Potem pa hodijo poslanci dr. Pivko, dr. Žerjav in Pucelj po Sloveniji in pripovedujejo slovenskemu ljudstvu, kako se je težko boriti za pravice Slovencev. V skupščini pa jih ni slišati, pač pa samo takrat, kadar glasujejo proti Sloveniji in za nove davke proti slovenskemu ljudstvu. Dvanajstine prinašajo nova bremena. Dosegli so davki tako višino, da jih nihče več ne zmore. Posebno velika ogorčenost vlada med slovenskim ljudstvom radi pobiranja visoke osebne dohodnine in taks. Ta ogorčenost je toliko, da se teden za tednom vršijo med ljudstvom protestni shodi, kjer govorniki grajajo postopanje pregorelih davčnih uradnikov. En sam klic gre po deželi: Tako se ne damo več odirati!

Vlada, ki upropašča naše ljudstvo, ne zasluži nobenega zaupanja.

Poslanec govori nadalje o zahtevah vinarov in o zahtevah kmetijskega ljudstva posebej. Po obširni kritiki in utemeljevanju svojih predlogov izjavlja, da taki vladi, ki hoče pod firmo seljstva kmete odirati in spraviti na kant, ne more noben pošten človek dati zaupanja, pač pa nezaupanje.

Za posl. Škobernetom je obširno govoril demokrat Sečurov. Posebno je kritiziral ministra za agrarno reformo Pavla Radića in na podlagi podatkov dokazal, da je to politika kapitalistov, ki izročajo posebno v Vojvodini malega kmeta v roke dunajskih in peštanskih židovskih oderuhov in kapitalistov.

Nato je govoril radikalni poslanec Aleksa Zujević.

Nato se je prešlo na razpravo dvanajstin v podrobnosti, katere je vladna večina sprejela nespremenjene.

Poudarjamo ponovno, da je za te dvanajstine glasoval tudi Pucelj in Kelemina, da bi pozneje ne varala slovenskega ljudstva kakor sta ga dosedaj.

Prihodnja seja bo jutri. Na dnevnem redu je interpelacija posl. Rankovića o zlorabi pri dobavi bencina.

Radičevski ministri forsirajo reakcionarni tiskovni zakon.

Belgrad, 30. julija. (Izv.) V zakonodajnem odboru se je tudi danes nadaljevala razprava o tiskovnem zakonu. Z ozirom na to, da so številni člani še nerešeni, je v radikalnem klubu prevladovalo prepričanje, da naj se ta zakon za sedaj še ne sprejme, niti ne forsira temveč naj se odloži do jeseni, da je tako važna stvar, kakor je tiskovni zakon, temeljito prouči. Radikalni ministri so danes te zahteve sprožili na seji ministrskega sveta. Minister Srškić je odkrito zastopal stališče, da ne bo mogoče tega zakona sprejeti v tem zasedanju in da naj se radi tega ta zahteva ne forsira. O zakonu naj se naprej razpravlja v jesenskem zasedanju.

Na seji ministrskega sveta sta pri teh izjavah ogorčeno nastopila Pavle Radić in Nikić in brezpogojno zahtevala, da se mora ta zakon čimprej sprejeti v svoji dosedanjí reakcionarni obliki! Ta njun nastop potrjuje, da je vlada ravno na zahtevo radičevcev postavila napram vsem predlogom opozicije ta zakon na dnevni red in da spreminjalnih predlogov opozicijskih članov v zakonodajnem odboru radi nastopa radičevcev ni hotela sprejeti. Ta nastop radičevcev je zelo značilen za reakcionarnost, ki vlada v vsem našem

javnem življenju. Radičevci nastopajo za reakcionarni zakon, proti kateremu so se nedavno tako zelo borili, kar je treba tolmačiti s praktične strani. Gotovo jim ni drago, da bi javnost preveč pisala o delovanju Radičevih ministrov in zato bi radi udušili svobodo javnega tiska in javnega mišljenja.

Ta njihov nastop je vzbudil celo med njihovimi poslanci precej ogorčenja. Poslanci so izjavljali, da bodo morali nadaljno delovanje Radičeve familije malo bolj pozorno zasledovati. Na današnji seji ni o tem padla definitivna odločitev, vendar pa se trdi, da bo skupščina še prihodnji teden zasedala, da bo mogla sprejeti tiskovni zakon.

Jutri pride na dnevni red interpelacija o zlorabah pri dobavi bencina. To interpelacijo, ki odkriva, kako ogromna škoda se dela pri raznih liferacijah, so podpisali tudi radičevci. Zanimivo bo, kako stališče bo ta stranka zavzela na jutrišnji seji.

Radičevci za veleposestnike.

Belgrad, 30. julija. (Izv.) V zakon o dvanaestih je Pavle Radić kot minister za agrarno reformo vstavil zakonsko določbo o fakultativni kupoprodaji zemlje veleposestnikov in regulaciji odnosov med veleposestniki in zakupniki. Princip sam na sebi bi mogel biti dober. Toda predlog je tehnično in stilistično površen in omogoča ali namenoma ali nenaumenoma vse mogoče zlorabe. Temeljna misel agrarne reforme: ustvarjanje samostojnih gospodarsko neodvisnih malih posestnikov, je popolnoma izigrana in njeno izpolnjevanje onemogočeno. Ubogi zemlje lačni kmeti ljudje bodo postali predmet izkoriščanja bank in veleposestnikov. Tudi tukaj so radičevci popolnoma opustili svoj program in pozabili na obljube kmetickemu ljudstvu.

USPEH POSLANCA PUŠENJAKA.

Belgrad, 30. julija. (Izv.) Že meseca maja je posl. Pušenjak stavil na fin. ministra vprašanje radi izplačila podpor zadrugam, bivšim članicam Verbanda v Gradcu. Pred par dnevi je fin. minister odgovoril posl. Pušenjaku, da bo po možnosti skrbel, da se obveznosti napram tem zadrugam izvrše. Kot prvo podporo je sedaj na zahtevo posl. Pušenjaka postavil v dvanaestine 500.000 Din.

POSL. BEDJANIČ IN VESENJAK PREDLOŽILA ZAKON O REGULACIJI DRAVE.

Belgrad, 30. julija. (Izv.) Posl. Bedjanič in Vesenjajk sta narodni skupščini predložila nujen zakonski predlog:

Reka Drava je znana kot najbolj živahna reka. Ne samo, da poplavi polja, ampak je svojo strugo razširjala na 1 km. Mnogokrat penja svoje korito. Razruvala je posebno v ptujsko-ormoškem okraju nad 1000 ha rodovitne zemlje in gozdov, večkrat ogroževala cele vasi.

Da bi se oškodovanemu prebivalstvu v teh okrajih nudila pomoč, nam je čast predložiti narodni skupščini

zakon o nujni pomoči od reke Drave oškodovanim okrajem Ptuj in Ormož.

Cl. 1. Kraljevska vlada se pooblašča, da za najnujnejša regulacijska dela ob Dravi v ptujsko-ormoškem okraju v zaščito občin in imetja občanov izda 5 milijonov dinarjev in ta denar takoj v navedene svrhe uporabi.

Cl. 2. Ta zakon stopi v veljavo, ko ga kralj podpiše.

Prosimo, da se ta zakon proglasi za nujnega. Podpisana Bedjanič in Vesenjajk.

ZA POMOČ POPLAVLJENCEM.

Belgrad, 30. julija. (Izv.) Na današnji seji narodne skupščine se je nujni predlog zakona o nujni pomoči po poplavi poškodovanemu prebivalstvu občini Rečica ob Paki, ka-

terege je vložil včeraj poslanec Vladimir Pušenjak, odkazal fin. odboru. Fin. minister je stavil kot prvo pomoč za vse oškodovane v celi državi v dvanaestine 3 milijone dinarjev in obljubil znatne davčne olajšave.

NAŠE RAZMERJE DO GRČIJE.

Belgrad, 30. julija. (Izv.) Minister za zunanje zadeve dr. Ninčič je podal danes dolgo izjavo o naših odnosih z Grčijo. V teh izjavah dementira kategorično vse vesti o namerah naše države proti Grški in pravi, da so bile naše tendence v zunanji politiki napram Grški vedno lojalne in prijateljske. Take da hočejo ostati tudi v bodočnosti. Raditega vse nasprotne vesti niso resnične.

Z MAROŠKE FRONTE.

Pariz, 30. julija. (Izv.) Z maroškega bojišča ni nobenih posebnih vesti. Francosko poveljstvo pričakuje mirno napad na Uezzan, ki ga Abdel Krim pripravlja. Maršal Pétain je zopet odpotoval iz Maroka.

SOCIJALISTI ZA MIR Z ABDEL KRIMOM.

Pariz, 30. julija. (Izv.) Tu je zboroval odbor španskih, francoskih in angleških socijalstov o maroškem položaju in sklenil resolucijo, ki zahteva, naj se nemudoma sklene mir z Abdel Krimom in sicer, da se prizna rifskega ozemlja neodvisnost. V slučaju, da bi se Francija in Španija z Abdel Krimom ne mogli pogoditi, naj se spor predloži zvezi narodov.

MONARHISTIČNA ZAROTA V TURČIJI.

Carigrad, 30. julija. (Izv.) Policija je razkrila novo zaroto proti turški republiki. Glava te zarote je Čerkez Edhem. Vsi v Turčiji se nahajajoči člani te tajne zveze so pozaprti.

Naša notranjepolitična Odiseja.

Posl. Sušnik je v svojem govoru povodom deklaracijske razprave v narodni skupščini, prešedši na notranje razmere, podal pregled naše notranjepolitične odiseje od 1. decembra 1918 dalje:

Pašić briše 1. december 1918!

Z manifestom dne 1. decembra 1918 se je formirala naša država Srbov, Hrvatov in Slovencev. To je bila spontana manifestacija nacionalnega sporazuma brez veliko pogajanja in sporazumevanja; to je bil očitven rezultat zgodovinskih in političnih dogodkov. Toda takoj, ko smo prešli od tega proglasa na delo, smo trčili drug od drugega, pokazala so se nasprotja in nesporazumi. G. Pašić je odpovedal vrednost odločbam z dne 1. decembra 1918 in med Srbi in prečani v vladi so se čisto pojavljali spori zaradi državne uprave. Toda vse te spore je bilo mogoče premagati, dokler ni prišla konstituenta. V konstituenti se je bila velika bitka med dvema frontama: med centralistično in avtonomistično odn. federalistično. G. Radić je a priori odbil vsako udeležbo v parlamentu. Slovenska ljudska stranka je ostala na tleh parlamentarnega dela in se borila proti centralistični ustavi. Pri izglasovanju te ustave se je pogazila krfska deklaracija in ustava se je sklenila s podkupovanjem in silo. Zato se je proti taki centralistični ustavi in proti slabi upravi, zvezani s korupcijo in zlorabo oblasti, dvignila velika večina Hrvatov in Slovencev. Začel se je oster boj in ostra kritika, kajti Hrvati in Slovenci smo uvideli, da se ta država ne bo uredila po načelu enakopravnosti, da se hoče vladati v njej mimo nas, ne vpoštevajoč nas in naše interese. Tudi Srbi sami so polagoma uvideli, da sta ta boj in ta kritika opravičena, da je ta boj smatrati resnim, da je treba položaj proučiti in Hrvatom in Slovincem kolikor mogoče ugoditi. Tako se je porodila ideja spora-

zuma, ki je prvič našla realna tla na zagrebškem kongresu.

Za sporazum in proti njemu.

Na vladi sta bili sedaj radikalna in demokratska stranka. Tudi ta vlada je zanikavala obstojanje kakšnega hrvatskega in slovenskega vprašanja in odbijala vsako misel na rešitev takega vprašanja. A čimbolj je uradna država zanikavala to vprašanje, tem večji razmah je dobivala ideja sporazuma med Srbi, Hrvati in Slovenci. Zaradi zagrebškega kongresa je vodstvo radikalne stranke pretrgalo svoje zveze z demokracijo, ker se je bil g. Davidović udeležil zagrebškega kongresa, ki so ga označili za čin prevratnikov. G. Pašić je podal ostavko, ker je hotel izvesti prelom z demokratsko stranko. Tedaj je g. Pribičević mislil, da drži g. Pašića v rokah in da g. Pašić brez njega ne more nič. A ker ni prišlo do razcepa v demokratski stranki, je g. Pašić brez vsake sentimentalnosti pustil g. Pribičevića na cedilo. Tako je prišla na vlado radikalna stranka in imeli smo celo leto 1923 homogeno radikalno vlado.

Dne 18. marca smo imeli prve volitve po uveljavljenju ustave. Izid teh volitev je prinesel poraz jugoslovanski in demokratski stranki in zmago onim strankam, ki so imele narodni in avtonomistični program. Na Hrvatskem je znal g. Stjepan Radić, v Sloveniji Slovenska ljudska stranka, v Bosni in Hercegovini Jugoslovanska muslimanska organizacija, v Srbiji pa radikalna stranka. Toda radikalna stranka ni imela večine za vladanje, imela je nekaj nad tretjino mandatov ali točno 107 poslancev. Zaradi tega je bilo takoj jasno, da radikalna stranka ne bo mogla vladati, ako ne najde koga, ki bi ji hotel pomagati. Nasprotno je opozicija spoznala, da bi bilo sedaj posebno mogoče začeti odkrit boj s centralističnim režimom. Iz Zagreba je prišla iniciativa, da nastopimo v skupni fronti proti Belgradu. Prišel je dr. Maček in nas prosil, da se dogovorimo, kako bi mogli skupno delati. Tako se je ustvaril prvi blok tzv. federalistični blok. Radikalna stranka se je takoj pogajala i z demokracijo i z Radićem.

Pašić zatajil Markov protokol. — Posledice.

Vodstvu radikalne stranke ni šlo v račun, da bi prišel g. Radić v Belgrad preje, nego bi bilo izvoljeno predsedstvo in izvršena verifikacija. Zaradi tega je posl. g. Pašić svoje odposlance v Zagreb, da se pogajajo s federalističnim blokom in poizkušajo doseči, da Hrvatje ne pridejo v skupščino; tako bi bila homogena radikalna vlada omogočena. Podpisal se je tedaj v Zagrebu znani Markov protokol, ki so ga sprejele HRSS, SLS in JMO. A ko je bilo vodstvo radikalne stranke gotovo, da Hrvati ne pridejo v skupščino, tedaj g. Pašić ni hotel več vedeti za Markov protokol. Ko so ga vprašali, kaj je z Markovim protokolom, je odgovoril, da ne ve nič, da to ve Marko, ki je protokol podpisal. (Smeh na levici.)

Gospodje, pod radikalnim režimom smo vsi mislili in se nadejali, da pride do pogajanj o sporazumu, ker se je smatralo, da je bil dogovor v Zagrebu prvi korak do sporazuma. Toda hrvatsko vprašanje se ni pomaknilo naprej. Nasprotno so se nacionalne strasti razvile v strašno borbo, tako da je sama vlada začela misliti na vlado močne roke, na amputacijo itd. Posebno razmerje med Hrvati in Srbi je postajalo od dne do dne hujše. In ker je predstavljal g. Radić ta pogajanja v Zagrebu kot akt hrvatskega narodnega zastopstva, kot de facto vlade v Hrvatski, je ljudstvo pričakovalo, da pride tudi priznanje de iure. Toda namesto tega je prišla prepoved Radičevega shoda meseca junija. Ljudstvo je čutilo, da Belgrad noče sporazuma s Hrvati, a g. Radić je čutil, da ne more več ostati na Hrvatskem,

ako ne pozove naroda na revolucijo. To laj je uvidel, da je lahko voditi seje hrvatskega narodnega zastopstva, a težko pozivati in voditi narod v revolucijo. In tako je g. Radić raje odšel v inozemstvo, da se tam bori za Hrvatsko republiko in pravice hrvatskega naroda.

Do tega trenutka se je g. Radić boril proti notranji ureditvi države Srbov, Hrvatov in Slovencev, toda od tega trenutka dalje je začel odkrit boj proti mednarodnemu položaju države Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Velesrbski režim in borba proti njemu.

Radikalni režim je bil onemogel, izrpal se je bil 1. 1923. Ustavno vprašanje ni bilo rešeno, ker se ustava ni izvedla, skupščina ni bila sposobna za delo, uprava je bila pod vplivom korupcije v razkroju, povsod sta prevladovala partizanstvo in nered, a odgovornosti za javno delo ni bilo. Nastala je splošna nezadovoljnost in splošno vznemirjenje. Razen tega smo imeli paradokso dejstvo, da je vlada, ki je imela samo malo nad tretjino poslancev, brez formalnega kršenja parlamentarnega režima ostala na vladi celo leto dni in da se je v narodni državi Srbov, Hrvatov in Slovencev vladalo s pomočjo džemijeta in Nemcev. Vrh vsega, kar sem doslej navedel, je pa nastopil težak zunanji položaj: naša Reka po Italiji in prevrat v Bolgariji. Tako so bili dani vsi pogoji za to, da se misli na odkrit boj proti radikalnemu režimu in da se v to svrhu ustanovi opozicijski blok.

Demokratski klub, Jugoslovanski klub in Jugoslovanski muslimanski klub so sklenili takozvani ožji blok, ki ni posegal v program posameznih strank, marveč je imel v pridobitnih izdelan samo delovni program. Njegov cilj je bil, da s pomočjo hrvatskih poslancev, ki naj bi prišli v Belgrad, vrže Pašičevo vlado in vzame odgovornost na vladi v svoje roke.

Z republikansko-hrvatsko stranko je gojil ožji blok dobre zveze in po zaslugi in naperih blokoviha načelnikov, kakor tudi po spoznanju g. Stjepana Radića, da v Londonu ni mogoče ničesar doseči, je došlo do tega, da je Radić opustil trdoglavo in jalovo politiko abstinenca in da je prešel na politiko sodelovanja v Belgradu. Radić je poslal svoje poslance v Belgrad. Prišlo je 20 Radičevih poslancev in ostali naj bi sledili in pomagali ožjemu bloku, da vodi oster boj proti radikalni homogeni vladi in jo skuša vrči. 20 poverilnic Radičevih poslancev je bilo overovljenih in prikratk se je zabeležilo v skupščinskih analih, da so prišli v Belgrad v narodno skupščino hrvatski poslanci in da so imeli dobro voljo, da sodelujejo pri zakonodaji v parlamentu.

V času, ko se je to zgodilo je vodstvo radikalne stranke takoj vedelo, da se radikalna homogena vlada ne bo mogla obdržati na krmilu, ako ne najde kakšnega izhoda. In g. Pašić je uvedel pogajanja in hotel skleniti sporazum z načelnikom Jugoslovanskega kluba dr. Korošcem. Toda dr. Korošec je sodelovanje z g. Pašičem oklonil, ker je dobro vedel — kakor smo vsi dobro vedeli, kar smo slišali v narodni skupščini, da je g. Pašić podpisal ženevski pakt samo zato, ker je vnaprej vedel, da ga ne bo držal. Razen tega je g. Korošec odklonil sodelovanje z vlado g. Pašića, ker je bil istočasno ustanovitelj ožjega bloka. Po neuspelih pogajanjih z g. Korošcem g. Pašić ni hotel overoviti ostalih 40 mandatov in bilo je vsem jasno, da noče sporazuma s Hrvati. G. Pašić je podal ostavko. Tedaj se je pripetila zanimiva stvar, ki jo je treba naglasiti. G. Pašić je podal pismeno ostavko in v istem pismu je zahteval, da mora priti vlada, ki bo vladala v skladu s senžermensko pogodbo. G. Pašić je tedaj opustil manifestacijo zedinjenja 1. decembra 1918. in se postavil na stališče, da je ta država stara država — Velika Srbija.

Slavna otvorenje planinskega stana na planini »Vodice« na Jelovici.

Planina »Vodice« ima svoje ime najbrže po izbornih, mrzlih studencih na tej planini, medtem ko dobre pitne vode na Jelovici v splošnem zelo primanjkuje. — Nadmorske višine ima 1130 m in leži nekako v sredini med Kropo in Kamno gorico na vrhu prostrane Jelovice. S planine se nudi prekrasen razgled na vso gorenjsko stran na Karavanke in Kamniške planine.

Dne 24. avgusta 1923 sta koča in hlev na tej planini pogorela in planinska srenja je zgradila pod stavebnim vodstvom in načrtu komisarijata za agrarne operacije nov zidan hlev za 40 glav govedi z gnojno jamo. — V prostranem, lepo razdeljenem podstrešju pa je kuhinja, 2 lepi sobi in 2 shrambi. Novi stan je zgrajen prav trdno in solidno ter popolnoma ustreza svojemu namenu in nudi obenem prijetno zavetišče izletnikom in turistom.

Slavna otvorenje novega planinskega stana se je izvršila v nedeljo dne 19. t. m. prav slovesno. In letos ko je v splošnem vreme tako neugodno, se je prireditelj vršila ob res prav lepem neprevročnem dnevu. Že na predvečer in zgodaj v jutro so prihajali gostje od vseh strani. Srečal si na potu tudi starčke in ženske 70 let, ki so se pa vendar podali na pot, da bi bili pri slovesni otvoritvi, pri ev. maši na prostem in bi že enkrat iz Vodice

pogledali na prelepo gorenjsko stran. Dekleta so okinčala oltar na prostem z vencami in planinskimi cvetkami. Tudi novi stan je bil okrašen z vencami in zastavami.

Sv. mašo na prostem je ob pol enajstih daroval preč. gosp. J. Klavžar, župnik na Dobravi in je po sv. maši blagoslovil novi stan.

Po blagoslovu je v otvoritvenem govoru pozdravil g. okr. glavar dr. Spiller-Muys došle goste posebno in imenoma zastopnike velikega župana, vladnega svetnika dr. Andrejko, zastopnika okrajnega glavarja, okrajnega ekonoma g. Šuštiča, načelnika okrajnega planinskega odbora g. Ažmana, zastopnika šumske uprave g. upravitelja Janšo, itd. ter vse goste, ki so prihiteli na to redko slavje. — Pohvalno je omenjal veliko vstrajnost in požrtvovalnost vodiške srenje, ki si je v težkih razmerah, v kljub velikim oviram postavila nov, lep, primeren in trden planinski stan. Želeč srečo in procvit novemu stanu in planini je izročil stan svojemu namenu in je z živijo klici kralju Aleksandru I. zaključil svoj govor. Ljudstvo je navdušeno odzdravljalo, dobravski pevski zbor pod spretnim vodstvom g. župana Špendala pa je zapel himno Pravde Bog.

Imenom velikega župana je nato vladni svetnik dr. Andrejka izrazil svoje veselje, da more prisostvovati tej slavnosti, ki pomeni obenem velik korak naprej v našem planinarstvu.

Imenom gospodarskega in gradbenega odbora je kot tretji govornik g. A. Cvenkel iz Ljubnega govoril o veliki važnosti in gospodarskem pomenu planin sploh, brez kate-

rih bi Gorenjci svoje izborne utrjene planinske živine, ki slovi daleč okrog, sploh ne imeli. Naši davni predniki, ki so gradili planine in delali koče tudi v težkih časih, so to pač bolje umeli. Dokaz za to nam je ravno ta planina, kjer se je paslo pred 70 leti in je bilo tudi dejansko upravičenih pašnih pravic za 163 glav. Klasičen primer, kako je umela avstrijska šumska uprava čuvati in razširjati svoje erarične gozdove na škodo kmeta-planinca, nam je tudi ravno ta planina, kjer se po preteku te za naše planinarstvo usodopolne dobe sme in more pasti le še 21 glav govedi in to samo 75 dni na leto. Govornik je razvil nato kratko zgodovino planine, ki je imela v svojem najlepšem razvoju 7 stanov, enega od teh tudi zidanega. Toda s propadanjem planine in planšarstva so propadale in propadle končno tudi koče. Dober, primeren in trden hlev in stan na planini je torej jasen izraz gospodarstva na planini, kakor pri vsakem drugem gospodarstvu. Noben luksus, nobena potratna in mesto zanikerne staje dober in primeren hlev, ki daje zavetje živini ob mrazu, nalivih, hudi opoldanski vročini in mnogih nadlogah ter se more gnoj in gnojnica pravilno uporabiti. Kaj pa šele tedaj, ako se misli na mlekarstvo in sirarstvo, na kar se mora danes nujno misliti, in kar je brez dobrega planinskega stana popolnoma nemogoče. Kako dolga, kako trnjeva pot še čaka našega kmeta-planinca, preden bo mogel spraviti planine vsaj v tisti stan, kakor so bile in pomenile v gospodarskem življenju našega kmeta pred 70 leti, ko je bilo povsod v planinskih krajih masla, skute in sira v izobilju! Vodiška srenja bi pa danes tega solidnega in trd-

nega zidanega hleva, ki naj bo v spomin in ponos poznim rodovom, ne imela, ako bi pravočasno ne bila prišla na pomoč z nasveti, načrtom in tudi dejansko pomočjo komisija za agrarne operacije v Ljubljani. Načrti in mnenja so bila tudi med upravičenci samimi tako različna, da bi se tudi med seboj ne bili nikdar zedinili, ako bi ne imeli strokovnjakega načrta. Gospodarski odbor planine veže torej častno in prijetno dolžnost, da izreče komisiji za agrarne operacije posebno sedanjemu vodji urada za agrarne operacije svojo iskreno in toplo zahvalo.

Gradbeni odbor se mora zahvaliti tudi zidarskemu mojstru g. Fr. Grlicu iz Radovljice in g. Janezu Ješetu iz Dobrave, ki sta vodila vsa dela na planini, za res solidno, pošteno, požrtvovalno delo.

Svoj govor je končal z željo, naj bi današnje slavje ne služilo samo za to, da se dostojno proslavi otvorenje novega planinskega stana, ampak da bi še veliko bolj zbudilo zanimanje za naše planine in planšarstvo, da bi se vsi brez ozira na strankarske in druge interese strnili v stremelju po gospodarskem napredku, ki je podlaga vsakega drugega napredka — v blagor naroda in domovine.

Načelnik planinskega odbora za radovljški okraj gospod Ivan Ažman je poudarjal veliko važnost planin in planšarstva, izrekel priznanje gospodarskemu odboru planine za njih težko a složno delo pri zgradbi novega planinskega stana ter želel mnogo uspeha pri delu v procvit in razvoj planinarstva. Planinci imajo zadnje čase veliko oporo v uradu za agrarne operacije, katerega vodja res z vso vnemo skrbi za naše planine. Zato naj se

Dnevne novice.

Naznanilo Amerikancev.

Ker mnogi sprašujejo, kje in kdaj bi mogli govoriti z enim ali drugim Amerikancem, ki se sedaj mudijo tu v domovini, se mi je zdelo primerno objaviti, kje in kdaj se bomo približno nahajali, predno se vrnejo nazaj v Ameriko.

V nedeljo dne 2. avgusta bodo imeli pri-liko govoriti z menoj v Žužemberku pri cerkvi (tari) vsi oni, ki imajo kaj sporočiti rojakom, znancom in sorodnikom v Cleveland, Collinwood in v okolico Clevelanda. Ta dan bom celi dan na razpolago in bom z veseljem postregel vsakemu. Ravno tako bo ta dan v Žužemberku tudi Rev. K. Zakrajšek O. F. M., ki bo rad dal pojasnila in sprejemal sporočila za Chicago in okolico. Prav isto nedeljo bo Rev. John Oman, župnik iz Clevelanda na Krki, kjer ga bodo vsi našli, ki žele z njim govoriti. Z veseljem bo vsem na razpolago.

V nedeljo dne 9. avgusta bova s Rev. J. Omanom v St. Vidu pri Zatični in Rev. P. K. Zakrajšek bo v Cerencovih v Prekmurju.

V ponedeljek dne 10. avgusta bom na razpolago v hotelu »Union« v Ljubljani za Ljubljano in okolico. Vsi, ki mi imajo kaj sporočiti ali izročiti, naj se zglasijo ta dan.

Vsak čas mi pa lahko sporočajo tudi pismo, kdor tako raje hoče.

Dne 15. avgusta pa nas vse lahko najdete celi dan do večera na Brezjah na Gorenjskem. Rojaki iz okolice Kranja se pa lahko tudi zglasijo pri g. Jožetu Pikšu, vas Visoko št. 54, p. Sv. Jurij pri Kranju. G. Pikš je iz Clevelanda.

Po 16. avgustu odpotujemo nazaj v Ameriko. Anton Grdina.

O dogodku na Zalostni gori, kjer so, kakor znano, orožniki ameriški delegaciji prepo-vedali govoriti, je sodbja Zerjavovega popoldnevnika ta, da so vsega zopet samo »klerikalci« krivi, ker niso dopovedali gospodom Amerikancem, da vlada pri nas svoboda. — In tako torej gospodje iz Amerike niso vedeli, da je v državi SHS to, da jim je orožnik prepo-vedal govoriti, svoboda, pa so naravno za to bili užaljeni. Če bi jim pa bili »klerikalni huj-skačci« dopovedali, da je to samo svoboda, kako bi bili ameriški rojaki veseli in srečni, da je tudi njim bilo dano uživati to svobodo in kako bi potem to našo jugoslavensko svobodo tam v nesvobodni Ameriki hvalili! Da, ti nesrečni »klerikalci« ga res povsod samo polo-mijo!

Podeljena je bila župnija Podlipa g. Jo-žetu Gnidovcu, župniku v Sv. Križu pri Litiji.

Poslanec Serbec za poštne uslužbenec v Sloveniji. Na ministra za pošto in brzojav dr. Šuperino je stavil poslanec Serbec vpraša-nje v zadevi draginskih doklad takozvanih provizioniranih poštini uslužbenec v Slove-niji. Znano je, da se nahajajo provizionirani poštini uslužbenec radi sramotno nizkih pro-vizij in draginskih doklad v silno žalostnem položaju. To se je izboljšalo že povsod, edino v Sloveniji so še ostale te sramotne razmere. Zato se je poslanec obrnil na poštne mini-stra, naj vendar to zadevo hitro reši.

Na podlagi svoječasne interpelacije po-slanca Škulja je minister za ljudsko zdravje izdal tudi letos oglas, ki se tiče oprostitve takse v državnih zdraviliščih za gotove slučaje. Ni tisto, kar bi se moralo dovoliti, a vsaj ne-kaj je! Takole se oglas glasi: Cel čas, dokler so kopališča odprta, se oproščajo takse slede-če osebe: 1. Invalidi in njih družine, ako jim zdravljenje odredi domača krajevna invalid-ska organizacija ali uradno pristojna polici-j-

ska oblast. 2. Družine padlih in umrlih voja-kov, ako plačajo manj ko 30 Din neposredne-ga davka od zemljišča ali od osebnega dela. V družino vojakov spadajo zakonska žena, otroci in starši. 3. Siromašni ljudje, ki plačajo pod 10 Din letno neposrednega davka na zem-ljišče ali od osebnega dela. Izven glavne se-zone: Organizirani delavci s potrdilom okraj-nega urada za zavarovanje delavcev in stro-mašni dijaki vseh šol s potrdilom šolskih oblasti in spridevalom ubošiva. Posl. Škulj je vložil na ministra za promet prošnjo, da se zgoraj naštetim tudi prizna brezplačna vožnja v zdravilišče in domov.

Himen. Na Brezjah se je poročil dne 28. julija Anton Kajfež, veleindustrijec v Kočevju, s Franciško Legat, poslovodkinjo v Ljubljani. Priči sta bila dr. Miroslav Lukan, veliki žu-pan v pokoju, in Anton Spende, ravnatelj v Ljubljani.

Orlovski odsek v Šmarju pri Ljubljani pri-redi v nedeljo dne 2. avgusta popoldne ob 3 (vlak iz Ljubljane pride popoldne ob 2 v Šmarju) javno telovadbo in srečolov. Pri sre-čolovu bo malo srečk, pa mnogo lepih dobit-kov. Za en dinar lahko dobiš jagnje, purana itd. Polovična vožnja je dovoljena.

Kamnik. V dopisu v nedeljski številki »Slovenec« je pomotoma izostalo, da je Orlom na čast izobesila zastavo na svoji hiši tudi za-vedna trgovina Exler.

Finančna delegacija objavlja, da izide »Izkaz o stanju hranilnih vlog (po knjižicah in v tekočih računih) pri regulativnih hranilni-cah v Sloveniji za II. četrtletje 1925« v eni prihodnjih številk Uradnega lista.

Imenovanja v sodni službi. Imenovani so: Peter Keršič, deželnosodni svetnik v Ljub-ljani, za višjega sodnega svetnika pri dežel-nem sodišču v Ljubljani; dr. Milko Gaber, okrajni sodnik in predstojnik okrajnega sodi-šča v Ljutomeru, za svetnika pri deželnem so-dišču v Ljubljani; Jurij Gregore, deželno-sodni svetnik in predstojnik okrajnega sodišča v Radovljici, za deželnosodnega svetnika in predstojnika okrajnega sodišča v Kranju; dr. Rupert Celestina, deželnosodni svetnik in predstojnik okrajnega sodišča v Črnomlju, za deželnosodnega svetnika in predstojnika okr. sodišča v Radovljici; dr. Jakob Konda, okr. sodnik v Celju, za deželnosodnega svetnika pri okrožnem sodišču v Celju; Božidar Ro-mih, okrajni sodnik v Novem mestu, za de-želnosodnega svetnika pri okrožnem sodišču v Novem mestu; Viktor Kober, sodnik v No-vem mestu, za okrajnega sodnika v Novem mestu; dr. Vojteh Hočevnar, okrajni sodnik in predstojnik okrajnega sodišča v Gornjem gradu, za okrajnega sodnika in predstojnika okrajnega sodišča v Brežicah.

Iz železniške službe. V območju ravnatelj-sva državnih železnic v Ljubljani so vpokole-ni po čl. 127., točka 3, zakona o državnem pro-metnem osebu: Leopold Pahor, uradnik v I./II.; Fran Juvan, Jakob Plehan, Ivan Sedla-ček in Martin Znidarič, uradniki v I./III.

Nova zdravnik. V imenik zdravniške zbornice za Slovenijo sta bila vpisana: dr. Mi-lan Gregorič, zdravnik splošne državne bolnišnice v Ljubljani, in dr. Franta Mis, asistent državnega higienskega zavoda v Ljub-ljani.

Iz Uradnega lista. Uradni list ljubljanske in mariborske oblasti dne 29. julija t. l. pri-naša poleg imenovanj in raznih uradnih raz-glasov »Uredbo o izpremembah in dopolnit-vah državnega zakona o organizaciji trgo-vskih in obrtniških zbornic«, nanašajoče se na sestavo in teritorialno okrožje trg. in obrtne zbornice v Ljubljani in njen volivni red; da-

lje »Volivni red zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani« in »Odločbo glede na-davka na zlato pri pobiranju carinskih pris-tojbin«.

Švicarski narodni praznik. Dne 1. avgu-sta je švicarski narodni praznik in zbog tega švicarski konzulat v Zagrebu tega dne ne ura-duje.

Poroke na Brezjah. V tukajšnji romarski cerkvi so se poročili: Ivan Grdina, zas. urad-nik v Ljubljani, z Ivano Puc, šiviljo v St. Vi-du nad Ljubljano; Ivan Vehovec, mizar na Vrhniki, s Franciško Škodlar z Vrhnike; Jo-žef Babnik, mizar v Preski, z Ivano Sinkovec iz St. Vida nad Ljubljano; Franc Erjavec, čev-ljar v St. Vidu nad Ljubljano, s Terezijo Um-berčič iz Polhovca Gradca; Matija Reje, pos-sin iz Selca, z Marijo Sturm iz Selega; Lovro Stremfelj, čevlj. pomočnik v Stari Oselici, z Marijo Filipič s Trate.

Mošnje. Naša občina je vendar enkrat pri-šla do svojih samoupravnih pravic. Dne 27. julija je bil izvoljen za našega župana Silve-ster Pangerc, pos. Spodnji Otok 22. Novi župan je vzgleden krščanski mož. Za sveto-avce pa so bili izvoljeni Franc Slibar, pos. Dvorska vas 8, Andrej Cvenkeli, pos., Brezje 40, Antou Avenek, tes. mojster, Vrbanje 1, in Mirko Finžgar, gostilničar, Brezje 60. Vsi ime-novani so zavedni somišljeniki SLS. Dolžni smo zahvalo našim odbornikom, da so se dne 27. julija možato držali. S svojo možatostjo so pripomogli, da smo v naši občini pomedli z nasprotniki krščanske ljudske demokracije.

Loški potek. Strela ubila deklico. Iz Loškega potoka nam poročajo: Dne 28. ju-lija ob 12. uri nas je napadla nevihta z nali-vom in točo. Ljudje letos z veliko težavo spravljajo seno po naših lazih. Tako je bilo tudi ta dan. Hiteli so, da pospravijo še kaj pred nalivom. Na lazih med Retjami in Starim trgovom so spravljali seno Mihovi iz Retij. Ko se je vsul dež, so stopili pod samotno drevo. Ko je v okolici treskalo, sta mati in sin be-žala izpod nevarne strehe. 15 letna Marija Ko-šmerl pa je vztrajala pod streho, da ji je je mati klicala, naj beži. Medtem je enkrat hudo tresčilo. Ko se je po nalivu mati vrnila k hčeri, jo je našla mrtvo ležati. Strela je zahte-vala svojo žrtev. Deklica je imela razbito uho in ožgane lase. Večni pokoj mladi duši!

Dve veliki avtomobilski nesreči na Uncu pri Rakeku. V zadnjem času se vsled nepre-vidne vožnje pri nas kar vrsijo nesreče. V ponedeljek je pridiral v smeri z Rakeka nek avto v silnem diru. Pri kapelici med Rakekom in Uncem so počila kolesa in avto se je pre-vrnil ter padel na šoferja in ga nekaj časa vlekel dalje po tleh. Šofer je bil dalj časa ne-zavesten. Ljudje so prihiteli skupaj in pone-srečencega močili, da je palogomna prišel k za-vesti. Drugi dan v torek je bil na Uncu zopet velik karambol. V smeri iz Planine se je pri-peljal baron Giez iz Čabra na svojem avtu in ga je tudi sam vodil. Šofer pa je sedel na zad-njem sedežu. V istem času pridirja z Rakeka drug avto, v katerem so bili neki Hrvatje. Av-to so kupili v Trstu in tudi šoferja tam vzeli, poljali pa so se na carinarnico na Rakek. Na-zaj od carinarnice pa je priletel avto in trčil na Uncu v avto, ki je pridiral iz Planine. Nek finančni stražnik, ki je bil na avtomobilu, ki je pridrvel z Rakeka, je odletel iz avtomobila več metrov stran, vendar brez poškodb. Ba-ron, ki je vodil drugi avto, pa ima zlomljeno roko na dveh mestih. Tudi noge ima eden po-skodovane. Oba avtomobila sta postala nerab-na. Avto barona ima prednji del ves razbit, gumi s kolesih strgan, svetilke vse razbite in tu-di osi sprednjih koles skrivljene, da ga ni mo-goče spraviti dalje. Zapeljali so ga pod sosed-nji kozolec in čaka še sedaj, da se ga kdo usmili. Popoldne je prišel nek drug avto in je odpeljal avto, v katerem so bili Hrvatje, seboj v Ljubljano. Nekaj ponesrečencev se je odpe-ljalo z brzovlakom v Ljubljano. Od 11 dopold. pa do 6 zvečer so se zbirali ljudje na kraju nesreče. Oba avtomobila sta vozila na isti strani in tako trčila drug v drugega. Zakaj oblast ne poskrbi, da bi ti ljudje ne dirjali ta-ko z avtomobilom in da bi šoferji vsaj vedeli, na katero stran se je treba umakniti. Če pride drug avto nasproti?

Grand-hotel Sv. Janez ob Bobinskem je-zeru. Počenši s 1. avgustom t. l. bodo znižane cene sobam v hotelu Sv. Janez ob Boh. jezeru za 20% vsem onim gostom, ki se bodo mudili tu čez 8 dni. Izborna celodnevna prehrana se računa po izbiri od 50 do 80 Din za osebo, ta-ko da bo znašala celokupna preskrba, včevši stanovanje za osebo od 73 do 110 Din na dan. Hotel Sv. Janez slovi že od nekdaj kot prvo-vrstni hotel, vsled česar ta njegov korak prav posebno pozdravljamo.

Objava. V sled silne prenapoljenosti za-vedov za oskrbo umobolnih prosimo g. zdrav-nike, da za sprejem v opazovalnico pošiljajo le nujne slučaje. Iz istega vzroka bomo prisiljeni odpustiti iz zavodov vse one bolnike, ki stalne zavodne oskrbe niso absolutno po-trebni. — Ravnateljstvo.

Pravilnik za izvrševanje zakona o stano-vanjih, opremljen z vsemi pojasnili k zakonu o stanovanjih, kakor tudi s pojasnili k temu pravilniku, z obrzenci in zgledi za tožbe, prija-ve in prošnje na stanovanjska sodišča, je izšel dne 31. Dobilja se po vseh knjigarnah in v za-ložbi »Juga« v Ljubljani, Selenburgova ulica 7/II (pisarna Jugoslovanske Matice). Pojasnila in obrzenci ter zgledi je napisal dež. sod. svet-nik dr. A. Gradnik. Knjižica obsega 104 tiskane strani. Vsem, ki imajo opravka s stano-

vanjskimi zadevami, priporočamo to knjižico, ker jim vsekakor olajša trud in kaže pravilno postopanje v vseh stanovanjskih zadevah. Knjižica stane 20 Din.

Lisnina uredništva. G. absolviranega ju-rista in gospo R., ki sta prošila za neko inter-vencijo, prosimo, naj se zglasita v uredništvo, da jim sporočimo o uspehu. — Uredništvo »Slovenec«.

Zoper mole najboljše sredstvo Tarmol izdeluje Chemotechna, Mestni trg 10.

To pride pač od tega,

da Vam obleka ne obdrži fazone, da je kmalu strgana in nerabna, ker še do sedaj niste vedeli, da se morajo obleke, ki jih hočete z zadovoljstvom več let nositi, kupiti le pri trdku

Drago Schwab — Ljubljana.

Dvorni trg št. 3.

iz Ljubljane.

V nedeljo v Trnovo na javno telovadbo trnovskih Orlov in Orlic. Po telovadbi, ki se prične ob pol 4 pop., bo veselica z bogatimi in zelo zabavnimi sporedom.

Izlet na Magdalensko goro pri Šmarju. Kdor se želi ob hudi vročini spočiti v senč-natem gozdu, naj pobiti v nedeljo 2. avgusta zjutraj ob 7 v Šmarje, od tam na goro, kjer bo ob 9 sv. maša in orlovsko zborovanje. Govorila gg. Fran Korelič, stol. vikar, in Fr. Terseglav, urednik. Po zborovanju oddih več ur v gozdu, kjer se bodo dobila mrzla jedila in pijača.

Šiškarji dobe za svojo podružnico sv. Jer-neja nov veliki zvoni. Slavnostno nameščenje zvona se vrši v nedeljo, dne 2. avgusta t. l., začetek ob 9 dopoldne s pridigo in sv. mašo. Udeležite se mnogostevilno te redke sloves-nosti.

Srebrna poroka. V župni cerkvi Mariji-nega Oznanenja sta obhajala dne 30. t. m. g. Franc Loretto, prokurist zavarovalnice »Sava« in njegova soproga Marija, srebrno poroko.

Revizija teže ter znižanje cene kruha. Za Ljubljano je določeno, da pečejo peki kruh le po teži 1, pol in četrt kg ter je bila cena posa-mezni teži kruha enotna. Doznalo se je pa, da nekateri peki pečejo kruh pod normirano težo ter mu temu primerno znižujejo ceno. Ker je na ta način točna revizija teže in cene kruhu nemogoča in neoportuna, bo mestno tržno nadzorstvo te dneve izvršilo pri vseh ljub-ljanskih pekih revizijo ter je k tej reviziji po-vabilo tudi načelnika pekovske zadrage, da se na lastne oči prepriča o neredni prodaji kruha. Z ozirom na padanje cen moke je mestno tržno nadzorstvo pozvalo pekovsko zadrugo, da naroči svojim članom, da znižajo cene kruhu ter je načelstvo zadrage sporočilo trznemu nad-zorstvu, da se bo tozadevno vršila drugi tedep-seja radi znižanja cen kruhu, obenem je pa predložilo kalkulacijski načrt stroškov raznih vrst mlačnih izdelkov, na podlagi katerega naj bi mestno tržno nadzorstvo v gotovih odstot-kih pripustilo prodajo kruha. S tem načrtom se še mestno tržno nadzorstvo bavi ter bo, kakor kaže v ta razmah privolilo z ozirom na veliko povišanje najemnine lokalov. V slučaju, da se bo cena moki še izdatno znižala, ne bodo mogli peki vzporedno s ceno moke prodajati tudi kruha ter se jim bo vsaki vrsti kruha temu primerno dovolil odstotek zaslužka. — Mestno tržno nadzorstvo v Ljubljani.

Ogenj v skladišču »Orient«. Kakor si nam z merodajne strani sporoča, sta prva za pazila močni stražniki Anton Jeranko ter kon-trolor Josip Mihevc, oba dolgoletna uslužben-c I. ljubljanskega zavoda za straženje in zakle-panje v Ljubljani, katara sta po vestnem iz vrševanju svoje naporne službe preprečili izbruh večjega ognja in lastnike skladišča ob-varovala občutne škode.

Neprevidni vozniki. V zadnjem času se vedno bolj množe slučajni neprevidne vožnje po mestu. Razni vozniki, kolesarji, motoci-klisti in avtomobilisti včasih res tako brezob-zirno drve po ulicah, da se občinstvo upravi-čeno zgraža. Posebno nerodno je za občinstvo, če so ceste malo blatne ali poskropljene. V tem slučaju leti blato čez cesto na trotoar in obrizga pasante, izložbe in zidove hiš. To go-tovo ne bo nobenemu všeč, tudi če je sam športnik; še manj pa drugim. Poleg tega pa imajo ljudje očitno škodo, ker madeži od cest-nega blata se le prav težko spravi iz blaga in perila. Poleg te nagle in neprevidne vožnje pa vozijo nekateri vozači zvečer vrh tega še brez luči, tako da se jih ne more občinstvo prav nič čuvati. Če pa opozore stražniki ta-kega neprevidnega voznika ali vozača, so pa ti še včasih skrajno sirovi. Tako je opozoril neki stražnik voznika, da naj počasneje vozi in naj si preskrbi luč. Voznik je za stražnika zarežal, poglal z bičem konja in zaničljivo za-klical: »Danes se nič ne piše!« Če se vozniki tako obnašajo napram javnim nameščencem, ki vrše le svojo težko službo, potem ni čuda, da postanejo tudi ti osornejši in se strožje drže svojih predpisov. Torej malo več obzir-nosti do pasantov in do javnih uslužbenecv, pa bo veliko manj nezadovoljstva in nerodnih sitnosti z oblastmi, ki morajo nadzorovati in ščititi javni red in varnost.

Dober tovariš se je splazil na Cesti dveh cesarjev v stanovanje delavca tobačne tovarne Ivana Camernika. Odnesel mu je skoro vso obleko in perilo in še nekaj težko prisluzenih prihrankov.

planinci do tega urada obračajo s polnim za-upanjem.

G. Vladimir Kapus iz Kamne gorice je kot lovec in turist pozdravil goste, se zahvalil za prireditve in vspehobujal ljubezen do njemu tako ljube in drage Jelovice. Sploh so vsi go-vorniki govorili stvarno in temeljito in želi-rato splošno odobravanje. Nad vse originalen je bil nastop oglarja Tončovega Marka iz Kro-pe, ki je v domačem kroparskem narečju sla-vil današnji dan in izražal svoje veselje, da bo mogel pohajati v novi stan, piti tam pla-ninsko mleko in rajati pod lipo, ki je že to-liko let čuvarica te ljubke planine. Tudi temu originalnemu nastopu je sledilo burno prit-jevanje in ploskanje.

Koncem govora je Anica Šoberl iz Do-brave v narodni noši, čustveno in lepo pred-našala nalašč za to slavnostno otvoritev spesnjeno pesem, ki jo prinašamo na koncu. Spesnil je ta pozdrav »Vodicam« naš domači pesnik g. Joža Lovrenčič, ki je tačas na po-čitkih na Dobravi in velikokrat obišče planine.

Po kosilu je popoldansko zabavo otvoril mali pastirček, ki je okrašen s planinskim cvetjem in krivo palico v roki ljubko in po-gumno prednašal pastirsko pesem. Še enkrat je moral na oder brhko dekle v narodni noši in deklamirati vnovič dr. Joža Lovrenčičovo pesem, kateri je sledilo dolgočrajno ploskanje. Fantje iz Zaloš so priredili kratko burko na prostem. Rovtarska godba je igrala izborno in je v zvezi z dobravskim pevskim zborom skr-bela za res pravo planinsko zabavo. Tako je tudi popoldan, namenjen zabavi, minil le pre-hitro. Vsem, ki so se udeležili tega pravega planinskega praznika na planini Vodice, ostane gotovo v trdnem lepem in prijetnem spominu.

Ob otvoritvi planinskega stana na Vodicah.

Prof. dr. Joža Lovrenčič.

Pozdravljeni!

Pozdravljeni srčno Vi vsi, ki ste prišli Čez Kampeš in čez Raco na Vodice. Ali v goro Vas od doma tod Pripeljala strma pot,

Ali privedle Vas stezice.

Pozdravljeni!

Pozdravljeni srčne, ki prvi ste prišli in se Vodic načudili!

Oj lepa je Gorenjska stran

Kot da je Bog položil svojo sveto dlan v ta kos sveta

S povzdignjenimi prsti.

Zivljensko črto sredi nje

Globoko režejo, glasno šume

Iz dneva v dan, iz veka v vek.

Valovi Savini, ki je kraljica naših rek.

Ob njej

Naglej se jih oko, naglej

Na desno in na levo v strjeni se vrsti

mogočno dvigajo gore

Kot, da si prav naba želo.

Gore!

Res naše zemlje val se je zagnal visoko pod

nebo

In je strme obstal.

Od daleč smo ga gledali, pa nismo se zavedali.

Da k sebi vabi nas in nas bodri hoteč pogum

nam dati

In moči.

A ko se človek iz dolin je na gore pospel.

Z njih rodno zemljo je objel

In je ljubeč strmel.

Tatvine na Vodnikovem trgu so se vedno na dnevnem redu, dasi tržni in varnostni organi povečajo vso možno pozornost tej nevarni zalegi. Je pa tudi res, da veliko tatvin zakrivajo ljudje sami, ker so skrajno nepredvidni. Ženske nakupovalke nosijo svoje denarnice v zunanjih žepih kril in predpasnikov včasih celo tako, da jim mole iz njih ali celo v odprtih kosarah in ročnih torbicah. S tem naravnost vabijo žeparje in največ tatov napravi ravno prilika. Tako je naznanila Ana Jamnikova, posestnica iz Siča pri Krki, stražniku Dolinarju, da je bila ukradena iz koša, katerega je imela poleg sebe, denarnica z zneskom 175 Din. Zena tata, ki je neki mlad fant, navidez dobro pozna in ga je že videla na trgu. Zagrozila mu je, da mu bo prihodnjič, ko ga zopet sreča, ves obraz opraskala. Isti tat je po opisu oškodovanke ukradel tudi posestnici Mariji Škrjančevi iz Sinčevasi iz žepa predpasnika denarnico z zneskom 290 Din. — Tudi ta se je seveda hudovala, toda zvonjenje po toči nič ne pomaga.

Huda žepa je prišla čevljarja Matijo Pečana iz Glince. Naletel je na sina gostilničarke Neže Končanove v Rožni dolini C II št. 36. Tudi ta je bil ježen. Ugotovila pa sta, da voda ri dobra in sta prišla na drugo misel. Sin Končanove se je splazil v materino ledenico in je zvalil iz nje srečno sodček pive, katerega eta spravila s tovaršem v bližnjo drvarnico, kjer sta ga takoj nastavila. Slučajno je prišel mimo še en tovariš, katerega sta tudi povabila na sveže in poceni pivo. Tako so spili žejni tovariši v drvarnici več kot polovico sodčka, ostalo polovico pa poslali gostilničarki pošteno nazaj.

Tatvina na Rakovniku. Neznani tat je ukradel iz zaprte kuhinjske šrambe na Rakovniku neki uslužbenki novo žensko obleko, brisačo, 20 žemlj in pa dva ključa. Mož se pripravil brzkone na nadaljnje tatvine, ker si je prilastil tudi ključa.

Kopalci! Varnostna oblast je prepovedala kopanje v Grubarjevem kanalu in v Malem grabnu. Odredba je primerna, vendar pa je še nujno potrebno, da postavi oblast posebno na onih krajih, katere so doslej kopalci najštevilnejše obiskovali, tudi primerne table z napisi, da je kopanje na tistem prostoru oblastno prepovedano.

Uhan, sestavljen iz 2 večjih briljantov se je izgubil v mestu. Pošten najditelj se prosi, da ga odda proti dobri nagradi na policiji. (4966)

Primarij dr. Ješe

ne ordinira od 1. do 23. avgusta 1925.

Iz štajerske.

Konjerejske prireditve v Ljutomeru. Na razstavi konj, ki se vrši dne 15. avgusta v Ljutomeru, se bo videl prvovrsten kasački (traberski) in toplokrvni material. Nadvse zanimiva bo tudi uporabnostna preizkušnja kasačev, ki bo pokazala, da je kasač prvovrsten dirkač, pa tudi v kmetiskem gospodarstvu popolnoma uporaben konj. Drugi dan, 15. avgusta, se vrše dirke, za katere je priglasenih mnogo tekmovalcev. Po dirki ljudska veselica v gostilni Rajh na Moti. Godba vojaška. Kdor se hoče udeležiti te prireditve v Ljutomeru, ima ugodne železniške zveze na vse strani. Dne 16. avgusta zvečer bo vozil najbrž tudi posebni vlak iz Ljutomera do Pragerskega. Iz Maribora odhajajo dne 15. avgusta ob 8. uri zjutraj avtomobili z Grajskega trga; voznina do Ljutomera za osebo 40—70 Din. Iste dni se vrši v Ljutomeru tudi obrtna razstava; priprave zanjo so v polnem teku. Podrobnosti na lepakih.

Iz Maribora.

Ponk verouka v IV. letniku učiteljšča je bivši prosvetni minister Pribečević ukinil. To naredbo je izdal Pribečević v Službenih novinah tik pred svojim odhodom. Treba je, da se na to ne pozabi, da se pravočasno ta naredba uniči, da ne bo trpela verska vzgoja v naših učiteljščin. Stvar je navidezno malenkostna, ima pa izrecno ost proti verouku, da ga degradira na predmet druge vrste. Naše poslanec prosimo, da pri novem prosvetnem ministru dosežejo odpravo te krivične naredbe.

Nova stavba. Pokojninski zavod v Ljubljani bo začel zidati svojo palačo na Kralja Petra trgu. Načrti so odobreni in se vrši komisija danes na licu mesta. Upajo, da bo stavba že do jeseni pod streho!

Za izlet Jugoslov.-čehoslovaških Lig v Rogaško Slatino so se prijave zaključile. Skupen odhod v nedeljo dne 2. avgusta ob 5.25. Udeleženci naj pazijo na rezervirane vagonce.

Zanimiva šolska vest. Pretekli ponedeljek in torek je bila prva in obenem že zadnja maturatura na tuk. drž. srednješolski kmetijski šoli. Predsednik komisije je bil g. Avramović iz Beograda. Mature se je udeležilo 13 dijakov. Zrelostni izpit je napravilo 7 dijakov, ostali pa ne. Ta šola v tej sestavi letos preneha in bo za nadalje v Mariboru le srednja vinarska šola za vso državo. Namesto sedanjih dveletnih letajev za kmetijske sinove bodo vpeljali za iste enoletne tečaje s samo prakso. Ta vinarska in sadijarska šola je zaključila šolsko leto 30. julija t. l. s slovesno šolsko mašo, kjer je pel izbran zbor lepe slove, cerkvene pesmi.

Zadeva ljudskega kopalništva. Mnogo se debatira in piše zdaj, ko je nastala vročina, o ljudskem kopalništvu v Mariboru. Ker razmera v tem oziru res niso vzorne, pa so posledice

naravnih razmer naših voda, je nesmisel, da se od mariborskega župana naenkrat terjaja remedura. Tudi »Jutrov« dopisnik bo vedel, da Drava v kopalnem oziru ni ena najbolj prikladnih rek, ker je izredno deroča, skoro vedno blatna in izredno mrzla, tako da, doseže ob največji vročini komaj 14 stopinj. Treba bo gotovo misliti na nove kopalne lokale in naprave, in tu ima goslobesedni »Jutrov« dopisnik najlepšo priliko, da pride s pametnim nasvetom pred mariborsko javnost, oziroma potom svojih občinskih svetnikov stavi predloge na prvi prihodnji občinski seji, ki bo dne 4. avgusta. Take novice, mu garantiramo, bo mariborska javnost z večjim zanimanjem brala kot stalne največkrat popolnoma neosnovane napade na tovariše »Narodnega bloka« v občinskem svetu.

Iz Ptujja.

Seznam izrebranih številčk efektne loterije. A) 13, 49, 82, 88, 97, 145, 170, 720, 788, 839, 940, 948, 1063, 1066, 1067, 1079, 1276, 1314, 1514, 1515, 1564, 1673, 1745, 2068, 2310, 2360, 2421, 2590, 3039, 3072, 3147, 3538, 3619, 3704, 3705, 3807, 3838, 3850, 4075, 4523, 4787, 4862, 4987, 4999. — B) 209, 245, 315, 451, 578, 634, 744, 745, 1046, 1268, 1655, 1708, 1811, 1938, 1964, 1996, 2104, 2377, 2389, 2443, 2566, 2609, 2804, 2920, 3030, 3051, 3108, 3139, 3175, 3232, 3335, 3349, 3595, 3602, 3695, 3845, 3959, 4016, 4285, 4383, 4503, 4642, 4698, 4818, 4844, 4874, 4931. — C) 95, 154, 695, 808, 843, 942, 1066, 1099, 1148, 1267, 1347, 1395, 1431, 1734, 1758, 1762, 1953, 1956, 1968, 2316, 2407, 2609, 2683, 2706, 2855, 3077, 3265, 3389, 3508, 3599, 3682, 3700, 3757, 4178, 4278, 4336, 4439, 4545, 4623, 4785, 4882, 4984. — Č) 43, 131, 279, 705, 860, 984, 1005, 1011, 1020, 1238, 1306, 1310, 1342, 1428, 1469, 1645, 1702, 2263, 2303, 2414, 2461, 2492, 2772, 2836, 2895, 3085, 3511, 3618, 3882, 3893, 3929, 3944, 4080, 4248, 4473, 4980. — D) 70, 234, 357, 396, 480, 528, 668, 701, 1010, 1019, 1189, 1407, 1622, 1872, 2093, 2278, 2670, 2732, 2787, 2793, 2795, 2808, 2912, 2983, 3078, 3228, 3250, 3259, 3324, 3365, 3503, 3608, 3665, 3939, 4567, 4716, 4751, 4767, 4879. — E) 105, 140, 211, 349, 387, 422, 591, 677, 732, 849, 961, 977, 1048, 1127, 1167, 1180, 1204, 1406, 1418, 1679, 1758, 1855, 2376, 2468, 2624, 2768, 2774, 2848, 2889, 2914, 2999, 3161, 3181, 3209, 3316, 3355, 3684, 3726, 3821, 3993, 4165, 4188. — Vsak naj pazi na številko in črko! Kdor je kaj zadel, naj pošlje srečko in potem dobi dobiček. Kdor želi zvzeti, kakšen dobiček je njegov, naj pošlje znamko za odgovor. Dobiček, ki ne bo v teku enega meseca vzet, zapade v korist orgel.

Iz Primorske.

Nova vremenska neugoda. V noči od zadnjega ponedeljka na torek je divjala v podgorški občini silna nevihta. Pevnica je narasla in preplavila vso okolico. Odnosla je več mostičev, poljski pridečki so uničeni, ceste raztrgane. Najbolj je prizadet Podsabotin.

Smrtna kosa. V Košani pri St. Petru je umrl Jakob Požar, star 84 let.

Dopisi.

Iz Kamnika, 29. julija 1925. Kakor po drugih krajih, tako je bilo tudi v Kamniku letos skrajno slabo vreme. Le zadnji čas se je nekoliko spremenilo in upamo, da bo sedaj tudi tako držalo. Letoviščarji so zasedli v letošnji sezoni malodane vsa stanovanja in sobe, ki so za tujce na razpolago. Tudi v kamniški bližnji in daljnji okolici je mnogo letoviščarjev. Tako je zaseden tudi Dom sv. Antona usmiljenih bratov v Mekinjah, ki so dali svoje prostore gostom z znano gostoljubnostjo na razpolago. Usmiljeni bratje bodo pričeli pripravljati meseca avgusta zdravilišče, kopalnišče ter vilo Neptun, kar bo gotovo veliko pripomoglo k povzdigi mesta Kamnika. Zdraviliški park se že obnavlja po načrtih večjega vrtnarja. Tudi klopi so že v parku obnovljene. Ravno tako je osnažen ribnik. Kopalnišče je dobro oskrbovano in zato je tudi poset zadovoljiv. Ob torkih, sredo, petkih in nedeljah so tudi tople kopeli v banjah. Kakor se sliši, si je general usmiljenih bratov iz Rima ogledal vse naprave in se je zanje toplo zavzel, tako da bo v prihodnji sezoni kopalnišče in zdravilišče v redu. Tudi material za obnovitev je že pripravljen. — V Kamnik so prispeli letoviščarji iz cele naše države. Tudi Srbi so zastopani. Brezdvoma čaka Kamnik še lep razmah v tujsko prometnem oziru tudi kot izhodišče na naše lepe Kamniške planine.

Turistika in sport.

MEDDRŽAVNI LAHKOATLETSKI MEETING NA DUNAJU.

Rezultati lahkoatleškega meetinga, pri katerem so tekmovala reprezentančna moštva Nemčije, Mažarske, Jugoslavije, Českoslovaške in Avstrije, in o katerem smo poročali že v torkovih številki, so sledeči:

400 m: 1. dr. Peltzer (N) 48.8 sekund! 2. Gerz (N), 3. Vykoupil (Č), 4. Barsi (M), 5. Juhasz (M). Jugoslovana Kojić (AŠK, Zagreb) in Valtrich (Primorje) sta v predteku dosegla le 5. mesto ter sta izpadla. Rezultat dr. Peltzerja je odličen.

100 m: 1. Büchner (N) 10.7, 2. Schüller (N), 3. Gerz (M), 4. Vykoupil (Č), 5. Roszagevi (M). Jugoslovana Modec (Hašk) in dr. Perpar (Primorje) sta izpadla v predteku.

110 m z zaprekami: 1. Trossbach (N) 15, 2. Jandera (Č), 3. Muskat (M), 4. Lipčič (Č), 5. Paulus (N). Po Trossbachu doseženi čas je izvrsten, naš tekač Jamnicki (Hašk), pomanjkljiv v tehniki, je izpadel že v predteku.

800 m: 1. dr. Peltzer (N) 1 min 55.7 sek., 2. Barsi (M), 3. Böcher (N), 4. Mahr (A), 5. Strnišče (Č). Dr. Peltzerjev čas zopet izreden. Mažar Barsi mu je bil nevaren tekmeč (1 min. 56.8 sek.). Čeh Drodza, ki je pasiral čili kot 4., je bil disqualificiran, ker je oviral Mahrja. Jugoslovanski rekorder na to progo Mišković (Bečkerek) ni startal.

1500 m: 1. Wollmer (N) 4 min. 06.1 sek., 2. Drodza (Č) 4 min. 07 sek., 3. Jenuwein (N), 4. Vohrálik (Č), 5. Belloni (M).

5000 m: 1. Walpert (N) 15 min. 43 sek., 2. Bruhnen (A) 15 min. 46 sek., 3. Dieckmann (N), 4. Kantor (A), 5. Gyulai (M).

10.000 m: 1. Bruhnen (A) 32 min. 53.7 sek., 2. Hochmann (Č) 34 min. 02.7 sek., 3. Tuschek 34 min. 18 sek.

Met kroglice: 1. Ambroczy (J) 13.78 m, 2. Bedő (M) 13.61 m, 3. Darany (M) 13.52, 4. Kulzer (N) 13.30, 5. Zimmermann (N) 12.75. Ambroczy (Zeleznič. ŠK, Bečkerek) je dosegel tu edino prvo mesto za Jugoslavijo.

Kopje: 1. Baczy (M) 58.82 m, 2. Gyurko (M) 54.67, 3. Turansky (Č) 54.35, 4. Zimmermann (N) 53.93, 5. Kastner (A) 53.39. Jugoslovanski prvak

Gaspar s svojim metom ni prišel v odlično tekmovalje.

Disk: 1. dr. Görög (Č) 41.40, 2. Somfai (M) 40.35, 3. Hoffmeister (N) 39.45, 4. Eggr (M) 38.88, 5. Klambauer (A) 38.61. Jugoslovani Ambroczy, čegar rekord znaša nad 42 m, je bil indisponiran ter z metom blizu 38 m ni prišel v finale.

Skok v višino: 1. Gaspar (M) 186 cm, 2. Orban (M) 180, 3. Machan 180, 4. in 5. Hulm (N) in Stanisloj (Č) 175. Jugoslovanski prvak ing. Zgaga (Marathon, Zgb) se ni mogel udeležiti meetinga, Jamnicki je zaostal pri 170 cm.

Skok v daljavo: 1. Somfai (M) 707, 2. Bako (M) 689, 3. in 4. Machan (Č) in Hoffmann (N) 685, 5. Rauch (A) 673. Jugoslovani Telesko (Bečkerek) se ni placiral. Somfai je dosegel rezultata 737 in 719, ki pa nista bila priznana.

Stafeta 100 + 200 + 300 + 400 m: 1. Mažarska 1:57.2, 2. Nemčija 1:58.1, 3. Českoslovaška, 4. Avstrija, 5. Jugoslavija (Modec, Verpar, Plehaty, Valtrich).

Stafeta 800 + 400 + 200 + 100 m: 1. Nemčija 3:18, 2. Mažarska 3:26.8, 3. Českoslovaška, 4. Avstrija, 5. Jugoslavija (Ferkovič, Valtrich, dr. Perpar, Modec). Čas, ki ga je dosegla nemška stafeta, znači nov svetovni rekord.

Končna klasifikacija: 1. Nemčija 69 točk, 2. Mažarska 65.5, 3. Českoslovaška 38.5, 4. Avstrija 15, 5. Jugoslavija 7 točk.

V okviru meddržavnega meetinga je bilo absolviranih nekoliko ženskih lahkoatletskih tekmovalj, v katerih je bilo doseženih več dobrih rezultatov, tako v metu diska 25.10 m (Höppel, Danubia), v skoku v daljavo 482 cm (Rascha, Danubia), v teku na 100 m 12.9 sek. (Perkaus, F. A. C.).

Juniorke pokalne tekme se nadaljujejo v soboto in nedeljo 1. in 2. avgusta na igrišču Ilirije. Semifinalna tekma za pokal SK Ilirije se vrši v nedeljo ob 15.30 med juniorji Ilirije in SSK Maribora. Vsporedno se odigra I. kolo utežnih tekem, ki so naknadno razpisane za moštva, ki so izpadla v I. in II. kolu juniorskih tekem. In sicer se sestane v soboto ob 18. H. Hermes in Panonija, v nedeljo ob 8. Krakovo in Olimp ter ob 9.30 Jadran in Mars. Tekme, ki so prinesle že doslej lep mladinski sport, bodo gotovo tudi vnaprej ustrezale svojemu namenu ter zainteresirale vse udeležene sportne kroge.

Avtomobilska dirka Mostar—Sarajevo. Dne 9. avgusta t. l. prireditelj sekcija Sarajevo Avtomobilskega kluba kraljevine SHS dirko Mostar—Sarajevo. Te dirke se more udeležiti vsak član Avtomobilskega kluba kraljevine SHS. Prijave je poslali do 5. avgusta t. l. Sekciji Sarajevo. Pravila za dirko so na vpogled pri Avtomobilskem klubu kraljevine SHS, Sekcija Ljubljana, palača Ljubljanske kreditne banke, III. nadst.

Izpred sodišča.

Drage posledice je imel spor, ki sta ga uprizarila po par čašah vina v gostilni na Visočah na Gorenjskem delavca-bratrance Janeza Švab in Krsnik. Vseled česa sta si prišla po vselem pomenu navzkriž, tega ne vosta, ali pa nočeta povedati. Gotovo je le, in to priznata oba, da je priložil Krsnik Švabu pošteno klofuto, Švab pa je pograbil nož in je zabodel bratrance v nogo. Pravi, da ga je hotel samo malo ustrašiti. No, in morda je bilo to res, ker je bila rana na nogi prav lahka. Krsnik je štirikrat izkal zdravnika in ker ga še četrtič ni našel, mu je namazala rano, ki ga je vedno bolj pekla in bolela, kar kuharica, in sicer z jodom. Noga pa je bila vedno slabša in mož je moral v bolnico, kjer je ostal 14 dni, preden se je zacelila. Vseled tega je postala poškodba težka in Janez Švab je prišel pred senat deželnega sodišča. Oba sta povedala dogodek, kot je bil opisan. Po kratkem posvetovanju je obsodil senat Janeza Švaba z ozirom na njegovo odkritosrčnost in ker je postala poškodba težka šele vseled nesrečnega slučaja, samo na 1 mesec težke ječe. Pač pa bo moral plačati 2170 Din za bolnico, vse sodne stroške in takso in pa morabitno odškodnino za delonemožnost, kolikor jo bo doletelo civilno sodišče, če jo bo poškodovani bratranec zahteval.

Zanimiva zapuščinska razprava se je vršila včeraj dopoldne v veliki razpravi dvorani dežel. sodišča št. 79. Razprava se je vršila o zapuščini pokojne posestnice Marije Pance iz Viča št. 22. Žena je umrla brez vsakih bližnjih dedičev in tudi brez oporoke. Na poziv sodišča se je priglasilo veliko število dedičev ožega in daljnjega sorodstva. Sodišče je nato posestvo prodalo in je razdelilo po obdrtku raznih, seveda precej visokih stroškov, znesek med dediči, katerih se je priglasilo sto in eden, ki so dobili skoraj en milijon kron. In včeraj dopoldne so se sestali vsi ti dediči v zgoraj omenjeni dvorani, kjer je vodil zapuščinsko razpravo g. sod. Avsec, ki je razsodil po natančnem rodovniku vsakemu sorodniku pristojni mu delež. Tako se je razpršilo zopet lepo posestvo po obdrtku stroškov na sto in en delež. — Nekaj pa je bilo pri tem, kar je neprijetno dirnilo marsikoga. Žena je zapustila sto in enega ddiča in vsak je dobil precej čeden delež. Ko pa je sodnik pripomnil, da bi bilo umestno pokojnici postaviti vsaj skromen spomenik, in to iz njenega denarja, je bila večina dedičev proti temu in tako bo sedaj premožna žena s tolikim sorodstvom ostala celo brez vsakega spomenika. Če bi bil vsak dedič le nekaj prispeval od tega, kar je dobil, bi lahko imela pokojnica vsaj skromen spomenik.

Volivni boj med opozicijo in fašisti v Palermu.

Rim, 30. jul. V Palermu so razpisane občinske volitve. Opozicija je sklenila, da se tu pomeri s fašisti. Vse opozicijske skupine so se združile za enotno listo pod vodstvom liberalne stranke. Volivne borbe se udeležuje vse prebivalstvo do zadnjega občana. Režim je z vsemi sredstvi na delu, da zagotovi zmago fašistom, a opozicija pošilja v boj svoje najboljše može. V nedeljo je imel volivni shod posl. Orlando; navzoči so bili tudi posl. dr. Trabia, knez Scordia in posl. dr. Cesaro. Ko je po shodu posl. Orlando sedel v avtomobil, da bi se odpeljal, je navalila nanj gruča fašistov, oboroženih z gorjačami. Fašisti so udrihali po avtomobilu in razbili vsa stekla. Padali so strel in nastal je med občinstvom in fašisti strahovit pretep. Prihiteli orožniki so naskočili fašiste in jih razkropili, nakar se je Orlando, ki je dobil le neznatne poškodbe,

odpeljal. Težjih žrtv ni bilo. — Volivni boj v Palermu se nadaljuje. Ker gre tu za prvi veliki prijem med združenno opozicijo in fašisti, se zanima za palermske volitve izjavil, da je položaj neizpremenjen in da ni nobenega upanja, da bi se štrajk preprečil.

ANGLEŠKA PREMGOVNA KRIZA.

London, 30. julija. (Izv.) Pogajanja vlade z zastopniki delavcev in podjetnikov niso dosegla še nobenega uspeha. Nobena stranka noče popustiti. Neki delavski delegat je izjavil, da je položaj neizpremenjen in da ni nobenega upanja, da bi se štrajk preprečil.

NEMŠKI RUDARJI PROTI MEDNARODNEMU ŠTRAJKU.

Pariz, 30. julija. (Izv.) Kakor poročajo listi, so se na seji izvršilnega odbora mednarodne rudarske zveze nemški zastopniki izrekli proti mednarodnemu in solidarnemu generalnemu štrajku in izjavili, da bi se nemški rudarji temu štrajku ne pridružili.

ROPARSKI NAPAD NA HOTEL.

Chicago, 30. (Izv.) Včeraj popoldne je pet oboroženih roparjev napadlo neki hotel. Razvil se je hud boj med policisti in roparji. Med bojem je bila ubita neka čisto neprizadeta oseba, en ropar je bil ranjen, eden pa ujet. Trije roparji so pobegnili in odnesli 10.000 dolarjev.

ŽELEZNISKA NESREČA.

Pariz, 30. (Izv.) Vseled silnega viharja je v bližini Feza skočil s tira vlak. Ubityh je 10 oseb, težko ranjenih pa 20.

Afera dr. Lukiniča.

(Govor narodnega poslanca dr. Jakoba Hodžarja v narodni skupščini dne 10. jul. 1925.)

Gospodje poslanci! Včeraj smo se z govorom gospoda dr. Palečka nekako oddaljili od one temeljne smeri, v kateri bi se imela obravnavati tožba proti bivšemu pravosodnemu ministru gospodu dr. Edo Lukiniču in sicer v kolikor se tiče juridičnega dela njegovega govora; o političnem delu njegovega govora si bom dovolil pozneje govoriti.

Gospod dr. Paleček je zameril prvič to, da je bila tožba vložena s strani opozicije. Gospodje poslanci, vprašanje je, ali je tožba osnovana ali ne, naj si bo potem vložena od katerekoli strani. (Živahno pritrdjevanje in ploskanje na levi.) Dalje je gosp. dr. Paleček napravil še eno napako. On nam je pripovedoval, da bi morala tožba dokazovati nekaj čisto drugega; da bi morala gospodu dr. Lukiniču dokazati, da je on z razveljavitvenjem sekvestra nad imetjem kneza Thurn-Taxisa imel gmotno korist, da je, kakor se šepeta, več milijonov vtaknil v svoj žep; če bi se to dokazalo, potem bi bila šele tožba utemeljena. Toda gosp. dr. Paleček je pri tem pozabil na teror tožbe. Ona se obrača proti gosp. dr. Lukiniču v tem pogledu, da je on z rešitvijo dvignjenja sekvestra z imovine kneza Thurn-Taxisa zlorabil svojo uradno dolžnost in pri tem državo oškodoval. Vsak pravnik ve, da spada tako dejanje pod kazenski zakon, tukaj pa, ko gre za ministra, tudi pod zakon o ministrski odgovornosti in da je drugo vprašanje, če je gosp. dr. Lukinič imel tudi sam kako osebno korist. To bo pokazala preiskava, ki jo bo izvršil preiskovalni odbor, če bo izvoljen in pozneje sodišče. Nikar ni rečeno, če se bo tekom preiskave izkazalo, da je imel gosp. dr. Lukinič kako osebno korist od razveljavitvenja sekvestra, da bi se ne mogel istotako pozvati na odgovor. Gosp. minister Svetozar Pribečević je omenil, da se ga pozneje ne da prijeti. Mislim, da je slab pravnik, ki kaj takega trdi. Eventualno obtožbo bo sestavil šele preiskovalni odbor.

Gospodje poslanci! Predočimo si v kratkem zgodovino te afere. Člen 297. verzajske mirovne pogodbe je jasen. Po tem členu ima naša država pravico, da za račun vojne odškodnine likvidira imovino vsakega nemškega podanika. (Ivan Vesenjaj: Brez izjeme!) Samo ena izjema je, namreč ta, če je dotičnik »s primenom ovog ugovora« pridobil državljanstvo kakke zaveznice ali pridružene države. Torej so oni, ki so delali verzajsko mirovno pogodbo, mislili tudi na izjemo, a so priznali samo eno izjemo. Tega nam branitelj ministra Lukiniča gospod dr. Paleček ni ovrgetel in tudi gospod dr. Lukinič ni ovrgetel v svoji pisni obrambi. Naravno je takoj prvotno došlo do tega, da je ministrstvo za trgovino in industrijo dne 13. maja 1919. leta imovino kneza Thurn-Taxisa stavilo pod sekvester; po citirani mirovni pogodbi drugače tudi ni moglo postopati. Nato je bil nekako dve leti mir. Dve leti se ni nihče posebno brigal za to zadevo. Pač pa se je za kulisami mislilo in delalo, kako bi se obšel člen 297. verzajske mirovne pogodbe.

Leta 1921. se je potem bavarski knez Thurn-Taxis iz Regensburga poslužil nečednega sredstva, da je dobil švicarsko tvrdko Blankart et Komp., ki mu je potrdila, da je ona že leta 1918 kupila vso imovino od kneza Thurn-Taxisa in svobodno razpolaganje. Firma Blankart et Komp. je stavila predlog, da naj se njej kot švicarski tvrdki da na razpolago že leta 1918 kupljena imovina kneza Thurn-Taxisa in dvigne sekvester. Gospod dr. Lukinič v svoji obrambi sam priznava, da je bila ta kupna pogodba fingirana. Gospodje poslanci, zapomnite si, da je bila ta kupna

pogodba fingirana in da je g. dr. Lukinić za to vedel. Zpomnimo si, da je tudi knez Thurn-Taxis potrdil, da je bila kupna pogodba iz leta 1918. v resnici sklenjena. Nikjer ni govora o fidejkomisu, nikjer ni govora o avstrijskem državljanstvu. Gospodje, ali ne bi bilo enostavnejše, če bi takrat, ko so se tepli za fingirano pogodbo, prinesli domovnico? Dve leti se imeli časa. Drug za drugim so intervenirali, toda nihče ni trdil, da je knez Thurn-Taxis avstrijski državljani. Mislim, da bi se ne bilo treba posluževati nečednega sredstva — fingirane kupne pogodbe, če bi bila pravica na strani kneza Thurn-Taxisa. Najlažje bi bilo pač prinesiti domovnico. V tej zbornici se je govorilo, da je bil knez Thurn-Taxis avstrijski državljani, češ ker je opravljal javno službo kot član avstrijske gosposke zbornice. Če je bil avstrijski državljani, potem bi moral že prej prinesiti domovnico. Saj je znano, da po avstrijskem zakonu nikdo ni dobil javne službe, če ni imel avstrijskega državljanstva. Če je v resnici smatral član gosposke zbornice kot javno službo, potem bi moral knez Thurn-Taxis imeti že l. 1867. domovnico v rokah, da dokaže svoje avstrijsko državljanstvo, a vendar se je sedaj oprl na nekaj čisto drugega, namreč fingirane kupne pogodbe. To mimogrede, o državljanstvu Thurn-Taxisa pozneje.

Naravno je bilo, da je likvidacijska komisija 6. septembra 1921. l. ponudbo Blankart et Kamp. odbila. Potem je bil nekaj časa mir. Naenkrat se je pa na obzorju pokazal belgijski odvetnik Čelabonović. Interesno je, kakih sredstev so se posluževali, da se obide čl. 297. verzajske mirovne pogodbe. Misli, da se z inozemsko, švicarsko tveganje to ni šlo, potem bo domač človek dosegel, da se obide čl. 297. Naenkrat so začeli trditi, da je knez Thurn-Taxis iz Regensburga avstrijski državljani in sicer podanik avstrijske republike. Kaj nas briga avstrijska republika? Dne 3. novembra 1918. tega niti ni bilo. Knez Thurn-Taxis je ponudil naši državi 25 milijonov dinarjev in je obljubil, da bo celo podjetje nacionaliziral in pretvoril v akcijsko družbo. Gospodje, kaj pomeni nacionaliziranje pri nas in še posebej v Sloveniji, o tem bodo gotovi gospodje in gospodje tudi g. dr. Žerjav vedeli mnogo povedati. (Ivan Vesjenjak: Praprotnik et consortes.) Pa to je bila samo ponudba, ostanimo pri tem. Vemo samo, da se je ustanovila akcijska družba za eksploatacijo šum, vse drugo je zavito v meglo.

Koncem koncev je prišel pravosodni minister g. dr. Edo Lukinić in je z odlokom z dne 17. novembra 1924 ukinil sekvester z imovine kneza Thurn-Taxisa in odredil prenos celotne imovine v dejansko posest akcijski družbi. Ta svoj odlok je izdal par dni potem, ko je nastopil službo pravosodnega ministra. V javnost je pa cela stvar prišla šele meseca februarja 1925. To so dejstva, na katera bom še pozneje prišel.

Ako se vprašamo, zakaj je g. dr. Lukinić dvigal ta sekvester, potem nam dr. Lukinić te razloge navaja deloma v svoji rešitvi, deloma pa v svoji pisni obrambi. On pravi, da prvič zato, ker je bil knez Thurn-Taxis avstrijski podanik že pred 3. novembrom 1918. drugič, ker je to posestvo fidejkomisarno in tretjič, da sta ravno tako postopali češkoslovaška in Italija. Zadnji razlog bi bil per analogiam.

Ostanimo najprej pri avstrijskem državljanstvu. Tu se sklicujeta g. dr. Lukinić in njegov branitelj g. dr. Paleček, ki smo ga večkrat slišali, na potrdilo dunajske policijske direkcije z dne 12. oktobra 1922 in na potrdilo avstrijskega notranjega ministrstva z dne 4. marca 1924 ter končno na domovnico občine Maxglan z dne 19. januarja 1924.

Interesantno je, kako utemeljujeta avstrijsko državljanstvo. Pravita, da je bil knez

Thurn-Taxis član avstrijske gosposke zbornice in da je po § 3. avstrijskega državnega osnovnega zakona postal avstrijski državljani. Če pogledamo § 3. državnega osnovnega zakona z dne 21. decembra 1867, vidimo, da se ta glasi sledeče: Nasledni člani gosposke zbornice so poglavarji domačih družin, ki imajo obširna posestva itd. in katerim cesar podeli ta naslov oziroma to dostojanstvo. Treba je torej dotičnemu zemlji, treba je cesarskega daru in treba je, da je to plemstvo domače, to se pravi, da izvira od avstrijskega vladarja ali pa, da je istemu ravnopravno. Vsakemu, kdor je študiral zgodovino prava, je znano, da se je v začetku prejšnjega stoletja nemškemu plemstvu glede nekaterih osebnih in političnih pravic priznala enakopravnost avstrijskemu plemstvu. Iz tega pa se ne sledi, da bi moral zaradi tega dotičnik postati že tudi podanik druge države, v tem slučaju avstrijski državljani. Samo v gotovih okoliščinah jih osebno priznavali kot ravnopravne avstrijskemu plemstvu. Samo častna zadeva je bila, ako se je tak plemič poklical v avstrijsko gosposko zbornico. S tem pa se ni rečeno, da bi dotičnik na podlagi tega dobil tudi avstrijsko državljanstvo. Če bi to držalo, gospodje, potem bi prišli do dalekosežnih posledic, kajti znano je, da je bil tudi knez Lichtenstein član avstrijske gosposke zbornice. Knez Lichtenstein je suveren in kdo bi trdil, da je kak suveren tuj podanik ali da bo skušal pridobiti državljanstvo tuje države? Razni inozemski škofje so bili tudi člani avstrijske gosposke zbornice. (Franc Kremžar: Breslavski.) Da breslavski. To, da bi samo radi § 3. državnega osnovnega zakona iz l. 1867. knez Thurn-Taxis eo ipso postal avstrijski državljani, ali da bi moral že prej biti, ne drži. Ne drži pa tudi iz čisto enostavnega razloga in sicer iz popolno pravnega. Knez Thurn-Taxis je bil rojen l. 1867. Poglavar družine je postal l. 1885., član gosposke zbornice pa l. 1888. Znano je, da je po avstrijskem pravu dobil vsak državljani polnoletnost s 24. letom, v Nemčiji pa z 21. letom. Če bi bil torej knez Thurn-Taxis že takrat avstrijski državljani, potem bi bil moral čakati še 3 leta, da bi bil prišel v avstrijsko gosposko zbornico. Njegova polnoletnost se je takrat presodila po nemškem pravu, ne po avstrijskem in to v smislu § 34 o. d. z. Če bi bil avstrijski državljani, potem bi se nanj nanašalo avstrijsko pravo in bi moral šele tri leta pozneje priti v gosposko zbornico. Jasno je torej, da takrat še ni imel avstrijskega državljanstva, pozneje ga pa ni pokazal. Šele l. 1923. oziroma 1924. se je potegoval za avstrijsko državljanstvo. Občina Maxglan mu je izdala domovnico post festum. Cela stvar se more otipati. Sicer je imel možnost, kakor končno i drugi inozemci, da bi bil postal avstrijski državljani, toda on se za to ni pobrigal. Taki visoki gospodje so se smatrali kot nekaki suvereni in se kratkoročno malo niso brigali za to, da bi si pridobili državljanstvo kake države, in to jih danes tepe. Pustiti bi pa bil moral nemško podanstvo, češar niti sam ne trdi.

Če pogledamo potrdilo dunajske policijske direkcije, na katero polaga g. dr. Paleček tako važnost, vidimo, da imamo pravzaprav dve potrdili. Eno se je poslalo naši državi, drugo pa občini Maxglan. V potrdilu, ki ga je dobila naša država, stoji tudi dostavek: če ni dobil medtem že kakega drugega državljanstva, n. pr. češkoslovaškega. V potrdilu, ki ga je dobila občina Maxglan, je pa to izpadlo. Zakaj je to izpadlo, naj gospodje presodijo sami. Vsled omenjenega dostavka bi se občina Maxglan morala vendarle premisliti, izstaviti domovnico. Ako pravi g. dr. Lukinić v svoji obrambi, da so oblasti (dun. polic. direkcija in avstr. notr. ministristvo) potrdile, da je bil knez Thurn-Taxis v resnici avstrijski državljani, potem morate priznati, da nemški

profesor prava dr. Kelzen, na katerega polaga g. dr. Paleček toliko važnosti, brani svoje stališče po § 29. o. d. zakona, Paragraf 3. drž. osnovnega zakona iz l. 1867. je nekaj različnega. Če na podlagi enega zakona ne bi dobil avstr. državljanstva, naj bi ga dobil na podlagi drugega. Že samo nesoglasje med mnenjem dunajske policijske direkcije, ki je v resnici le dedukcija iz § 3. avstrijskega drž. osnovnega zakona in med mnenjem dr. Kelzena, bi moralo vsakega pravika in tudi laika prepričati, da tukaj nekaj ni v redu in da se na dokumente tako sumljive vrednosti ne more naslanjati rešitev, ko gre za tako važne stvari in za tako veliko imetje, ki bi moralo pripasti naši državi, če bi bila padla odločitev za drugo naši državi prijazno mnenje. Sicer pa imamo izvajanja profesorja državnega prava g. dr. Poliča, ki je nam neprijazno tezo jasno in odločno ovrgel in celo mnenje dr. Kelzena uporabil kot dokaz. Naravno, da se je od naših neprijateljev avstrijsko državljanstvo kneza Thurn-Taxisa zavilo v nekako misteriozno meglo.

Po svetu.

Nov slovenski odvetnik v Chicago, Ill. Državno dovoljenje za prakticiranje prava je dobil Slovenec William Kompare v Chicago, brat tamkajšnjega slovenskega odvetnika R. Kompareta. Novi odvetnik je zelo delaven član slovenske župnije sv. Jurija.

25 letnica atentata na kralja Humberta I. Dne 30. jul. t. l. je preteklo 25 let, odkar je Gaetano Bresci v Monzi izvršil atentat na italijanskega kralja Humberta I., očeta sedanjega kralja.

Angleškega prestolonaslednika imajo v Južni Afriki zelo radi. Zadnjič je iz lastnega nagiba položil venec na grob Steyna, onega moža, ki se je v burški vojski boril proti Angležem. Počiva skupaj z znanim burškim voditeljem de Westom. Istega dne je obdeval prestolonaslednik pri Gnoblerju, tudi znanem iz burške vojske. Gnobler mu je napil in je imenoval prince »najbolj priljubljenega moža Južne Afrike«.

Prohibicija — socialni čin. Dr. Alice Salomon, ki je lansko leto prepotovala Severno Ameriko, piše v članku o dobrotelosti v reviji »Soziale Praxis: »Z ameriško dobrotelostjo se ni mogoče baviti, ne da bi se tudi vsaj z eno besedo dotaknili prohibicije, katere uspeh je dal vsemu socialnemu skrbstvu čisto drugo lice. V Ameriki ni sociologa, ki ne bi vpliva prohibicije na splošnost visoko cenil, ki ne bi bil prepričan, da se je gospodarski položaj delovnega ljudstva hitro vzdignil, da so se pregrehe, zločini, uboštvo, nalezljive bolezni omejile, da je prohibicija ne samo socialna revolucija, temveč tudi socialni čin.

Mednarodna konferenca gluhomemih. V Londonu zboruje te dni mednarod. konferenca gluhomemih. Referati soglasno ugotavljajo, da imajo gluhomemih veliko sposobnost za koncentracijo in se odlikujejo v visoko kvalificiranem ročnem delu. Znamenjski jezik gluhomemih se je v zadnjem času tako izpopolnil, da popolnoma nadomešča govor in predstavlja nov mednarodno razumljiv jezik.

Kdaj časniki ne živijo in ne umirajo brez denarja. Po evropskem časopisju kroži te dni anekdota, ki naj ilustrira nevaležno usodo časnikarskega poklica: V Tenasu je nedavno odložil svoje mesto urednik nekega krajevnega lista, ko je bil preje naložil v hranilnici 50.000 dolarjev. Svojem prijateljem je vesel izjavil, da hoče poslej mirno in udobno živeti od svojega kapitala. Tovariši so ga radovedno vprašali, kako je vendar mogel kot časnikiar spraviti skupaj tako čedno vsoto. Srečnik jim je odgovoril: »Trideset let sem kot provincijski časnikiar vršil svojo dolžnost; vedno sem trdo delal in si nisem privoščil nobenega

pokoja ne oddiha. Vsa leta sem varčeval in nisem izdal nobenega centa nepremišljeno. Tako sem mogel, ko mi je nedavno umrl stric in mi zapustil 49.999 dolarjev in 50 centov, priložiti iz svojega 50 centov in naložiti v hranilnico polnih 50.000 dolarjev. Tovarišem priporočam, da moj sistem posnemajo!«

Sejem v Solunu. Pod protektoratom grške vlade se vrši dne 18. do 31. oktobra 1925 v Solunu mednarodni sejem za industrijske in poljedelske produkte. Prospekti in pravilnik sejma so interesentom v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani na vpogled.

Zavarovani deli telesa.

Znan nam je zadnji slučaj, ko si je mlad inženjer in odkritelj v Mödlingu pri Dunaju odsekal nogo, da bi dobil visoko zavarovalnico; prav malo prej se je bil dal zavarovati za velikansko vsoto 28 milijard kron, po naše za 28 milijonov dinarjev. Taka visoka zavarovalnina se zdi čudna samo tistim, ki jim ni znano, da je zavarovanje posameznih delov telesa nekaj prav pogostega in da so vsote včasih prav ogromne.

Med zavarovanimi najdemo umetnike, artiste, rokodelce, odkritelje, kemike, konstrukterje, učenjake. Zavarujejo tisti del telesa, katerim si v prvi vrsti služijo kruh. Tako si je slavn violinist Jan Kubelik zavaroval roko za 200.000 mark — predvojni —, če bi je kdaj ne mogel več rabiti. Najmanj rano, čeprav zaradi nje samo en večer ni mogel igrati, mu je plačala zavarovalna družba s 4000 markami. — Adelina Patti je bila menda prva pevka, ki se je poslužila te vrste zavarovanja. Za prav visoko premijo si je zavarovala grlo; če bi le en večer ne mogla peti, ji je bila določena odškodnina 20.000 mark. Samo dvakrat se je pripetil tak slučaj; kajti bila je zelo zdrava in so čuvali njeno dragoceno življenje — vsaj za zavarovalnico dragoceno — poleg služkinj in služabnikov neprestano tudi trije zdravniki. Druga slavn pevka pariške opere, madama Delisle, je imela zavarovano svoje grlo proti letni premiji 40 tisoč mark za 10.000 mark za vsak večer. Nekoč je potegnila to vsoto štirikrat, drugič pa desetkrat. Se je torej izplačalo — a ne za zavarovalnico.

Slavni pianist J. Hoffmann ni imel zavarovanih samo svojih rok, temveč še vsak prst posebej. Pred vojsko je nekoč v Ameriki padel s kolesa in si je zvil palec ene roke ter vseh pet prstov druge roke. Ker je bil vsak prst zavarovan za 2000 mark, je dobil 12.000 mark na dan skozi vse tri tedne, ko se je zdravil. Znameniti pianist I. Paderewski si je za slučaj popolne neporabnosti zavaroval roke za 200.000 mark in je plačal za to na leto 16.000 mark.

Da si dajo slikarji zavarovati roke in oči, je umljivo. Alfred Barnard, slikar, ki ni imel rok in je slikal z nogami in zobmi, si je dal zavarovati za 40.000 mark noge in zobe. Saj pravijo tudi o Raffelu, da bi bil postal slikar, če bi bil prav rojen brez rok. Enoroki kipar Panhard se je zadovoljil z zavarovanjem desne roke v višini 160.000 mark; angleški naravoslovec Huxley si je dal zavarovati vid oči za 5000 funtov in je plačal za to letno premijo 100 funtov. Imel je srečo, da ni onih 5000 funtov nikdar dvignil, kajti do smrti so mu ostale oči zdrave in močne. Najbolj čudno je bilo pa pač zavarovanje violinista Blavatskyja, ki je zavaroval svojo umetniško, z dolgimi in snežnobelimi kodri pokrito glavo proti pleši za 1000 funtov. Pri športnikih je slučaj delnega zavarovanja precej pogosten. Neki slaven dirkač je zavaroval svoje noge za 10 tisoč mark, neki mojster tenisa noge in desno roko za letno rento 6000 mark. Igravci v varietejih so seveda zavarovani, tako tudi igravci v kino; vsak pač za tisti del telesa, katerim si služi kruh.

Otroka kapitana Granta.

(Potovanje okoli sveta.)

Francoski pisal Jules Verne. — Poslovenil A. B.

Paganel in Glenarvan bi bila še naprej gledala sličastno borbo med zemeljsko in solnčno svetnabiraleca dražja sta postala umetnika, toda on, ki ni bil tako navdušen, jima je poklical omin težavnost položaja; k sreči je rastel po skalah reven, suh lišaj, s katerim so se dobro založili, ravnotako z drugo rastlino, ki ji pravijo »ljaretač«, koje korenine prav rade gore. Dragoceno gorivo so prinesli v koč in je zložili na ognjišče. Z veliko težavo so napravili ogenj, še težje je bilo, ohraniti ga. Preveč razredčeni zrak ni imel več zadosti kisika, ki pospešuje gorenje. Tako je vsaj razlagal major.

»Na drugi strani,« je pristavil, »pa vodi ne bo treba sto stopinj toplote, da zavre. Oni, ki imajo radi kavo od kroga pri sto stopinjah, ne bodo prišli na svoj račun, ker tu zavre voda že pri manj kot devetdesetih.«

Mac Nabbs se ni motil. Takoj, ko je voda v kotličku zavrela, so deli vanjo toplomer. Pokazal je sedemdesetdeset stopinj.

Vsakdo je popil z naslado par požirkov vrele kave; kar zadeva posušeno meso, se je vsem zdelo nekoliko premalo; zato je napravil Paganel sicer pametno, pa nepotrebno opombo:

»Pri moji veri, pečeno stegno lame bi ne bilo

1 Za vsakih 300 m višine se znižuje vrelišče za 1 stopinjo.

nič preveč. Pravijo, da ta žival zastopa govedo in ovce; radoveden sem, če to velja tudi za želodno stran.«

— Kaj, učenjak Paganel ni zadovoljen z našo večerjo?

— O, pa še kako! Vendar pa moram priznati, da bi mi takole bedre od divjačine kaj dobro teknilo, kajne, dragi major?

— Vi ste sibirski, je dejal Mac Nabbs.

— Velja, major, toda, recite, kar hočete, tudi vi bi se ne kremžili pred bifstekom.

— Zelo verjetno, je odgovoril major.

— In če bi vas zaprosili, da greste na divjačino navzlic mrazu in temi, ali bi se pomešljali?

— Nikakor, in če bi radi...

Mac Nabbsovi tovariši niso imeli časa, da bi se mu zahvalili in zajezili njegovo neprestano uslužnost, kajti v tem trenutku se je zaslislalo v daljavi rjovenje, pretresljivo in zateglo. To ni bil glas ene same živali, to je bil glas cele črede, ki se je naglo bližala. Previdnost jim je dala prenočišče, ali jim hoče zares preskrbeti še večerjo? Tako je vsaj mislil zemljepisec. Vendar mu je Glenarvan nekoliko zagrenil veselje s pripombo, da ne pridejo andski četveronožci nikoli tako visoko v vrhe.

»Odkod prihaja torej ta hrup?« je vprašal Tom Austin. »Ali ne slišite, kako se bliža?«

— Plaz? je ugibal Mulrady.

— Nemogoče, saj slišite, da so čisto živalski glasovi, je odgovoril Paganel.

— Pojdimo pogledat, je predlagal Glenarvan.

— Toda kot lovci, je pristavil Mac Nabbs in vzel karabinko.

Vsi so pohitili na prosto. Zunaj je bila brezme-sna zvezdnata noč. Luna še ni pokazala svojega

krajca. Vrhovi na severu in na vzhodu so se izgubljali v temi, pogled je dosegel le še fantastične obrise najvišjih vrhov. Tuljenje, — tuljenje preplašenih živali — se je podvojilo. Prihajale so iz temnega dela Kordiljer. Kaj se je godilo? Naenkrat je prišel strahovit plaz, toda plaz živih bitij, ponorelih od strahu. Zdelo se je, da se premika vsa planota. Na stotine in na tisoče je prihajalo teh živali. Kljub razredčenemu zraku je bil hrup oglušljiv. Ali so bile zveri iz pamp ali pa le čreda lam in vignon? Glenarvan, Mac Nabbs, Robert, Austin in oba mornarja so imeli ravno toliko časa, da so se vrgli na zemljo, medtem ko je živi vihar drvel nekaj decimetrov nad njimi. Paganel, ki je bil niktalop (tako imenujejo človeka, ki vidi tudi ponoči), je stal pokonci, da bi bolje videl. Kot bi trenil, ga je vrglo na tla.

V tem trenutku je počila puška. Major je ustrelil na slepo srečo. Zdelo se mu je, da je padla žival ne-daleč od njega, medtem ko je tolpa, ki jo je gnala nevzdržna sila, podvojila rjovenje in izginila na obronkih, ki jih je obseval ognjenik.

»Aha, jih že imam,« je spregovoril glas, — Pa-ganelov glas.

— Kaj imate? je vprašal Glenarvan.

— Očala, primojruha! Izgubiti očala v takem vrvežu je pač najmanj, kar si morete misliti.

— Ali niste ranjeni? ...

— Ne, samo malo pomečkan. Pa kaj je bilo neki?

— Tole,« je odgovoril major in vlekel za sabo ustreljeno žival.

Vsakdo je gledal, da je prišel čimprej v koč. Pri svetlobi na ognjišču so ogledavali, kar je bil ustrelil Mac Nabbs.

(Dalje sledi.)

Narodite pri Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. Ljudske knjiznice 19. zvezek: »Kazan, Volčji pes.« Cena broš. Din 18.—, vez. Din 30.— 20. zvezek: »Kralj gor.« Cena broš. Din 18.—, vez. Din 30.—

CANADIAN PACIFIC

za

Kanado in Zjedinjene države

z

NAJNOVEJSIMI EKSPRES PAROBRODI

3 krat na teden

Iz Cherbourga - Antwerpena - Hamburga - Liverpoola.
Najbržja zveza z vseno masti Kanado in Zjed. držav.

Vsa mogoča pojasnila glede potovanja
prevoznih cen kakor tudi vse najtočnejše
podatke za naselitev izvrstnih poljedelcev
na farmah v Kanadi daje brezplačno

CANADIAN PACIFIC

LIUBLJANA. JOS. ZIDAR, DUNAJSKA C. 31
ZAGREB, Petrinjska ulica 40